

Naročnina
za državo SHS:
na mesec . . . . . Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno . . . . . Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji . . . . . Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:
Enostopna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posilna plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011. Praga in Dunaj 24.797.

V ropotarnico.

Mariborski prijatelj kranjskih naprednjakov, kakor ga imenuje «Slovenski narod», g. dr. Vekoslav Kukovec, je pred dnevi v «Narodnem dnevniku» svojim istomišljenikom priporočal, naj vržejo boj s «klerikalizmom» v ropotarnico. To seveda našim liberalcem ne more biti všeč, ker bi sicer ne vedeli, čemu da danes sploh še obstajajo. Zato pa «Slovenski narod» svojega prijatelja odločno zavrača in njegov pametni, času primerni poziv odklanja.

Glasiło naprednih starinov trdi, da «liberalizem pri nas ni nastopal proti pozitivnemu verstvu, ki ga je vsikdar spoštoval in celo branil.» Edino pozitivno verstvo med slovenskim narodom je katolicizem, udejstovovan po katoliški cerkvi. Naš liberalizem pa od početka do danes ne dela drugega kakor da napada katolicizem in katoliško cerkev pod pretvezo «klerikalizma». Naš liberalizem je ljuto napadal katoliške verske dogme, jih proglašal za nasprotujoče golemu razumu in se iz njih norčeval ter proglašal za produkt paganizma, preostanek animizma in tetemizma. Pravtako je napadal in še napada katoliško cerkev, njeno božjepravno uredbo in njen kulturni, javni in socialni delokrog, češ, da je to «zlora ba vere», ki da nima ničesar opraviti z javnim življenjem. To se pa pravi tajiti bistvo katolicizma.

Naš liberalizem je zgodovinsko tesno rvezan s takozvanim prosvetljenstvom, z materializmom in vsemi ateističnimi duhovnimi toki prošlega stoletja, z laicizmom in racionalizmom, kar je vse odkrito zagovarjal in propagiral. To vse ni samo izrecno protikatoliško, ampak tudi po bistvu protikrščansko, ako že hočemo ločiti med katolištvom kot konfesijo in pa drugimi krščanskimi veroizpovedmi. Dokaz za to je vseh 57 letnikov «Slovenskega naroda». Ako je to danes vsaj navidez nekoliko drugače, ni to zasluga našega slovenskega naprednjaštva, ki živi dalje svoje samo v sebi zaključeno zaostalo življenje, ampak mogočnega časovnega toka, ki mu tudi naš starikasti liberalizem mora delati neizogibne koncesije.

«Slovenski narod» trdi, da je naš liberalizem pomenil in pomenja «duševno svobodoljubje», ki da je prineslo v slovensko kulturo «svež element samotvorne energije» na vseh poljih narodnega življenja. Kulturna in politična zgodovina našega naroda pa govori ravno nasprotno. Ničče ni tako preganjal in tako malo spoštoval svobode nasprotnega prepričanja kakor ravno slovenski liberalizem. Kdor ni sprejel ploskih dogem našega naprednjakarstva, se je proglašal za nazadnjaka, rimskega hlapca, zarobljenca in nekulturen element. Nasprotno je naš katolicizem imel vedno odprta vrata za vsako resnično kulturno misel, socialni napredek in politično demokracijo. Naši politični zgodovinarji to enodušno sijajno izpričujejo. In ves boj zoper verska čustva, versko miselnost in versko orientacijo naše nacionalne kulture je začel in izzval naš liberalizem.

«Liberalizem je še vedno to, kar je bil za politično življenje demokratizem in parlamentarizem po dolgitih stoletjih suženjskega podaništva v fevdalni in absolutistični dobi Evrope» — piše «Slovenski narod». Resnica pa je, da naš liberalizem to nikdar ni bil in tudi danes ni. Baš naš liberalizem se je z vsemi štirimi branil demokracije, je srdito pobijal splošno in enako volivno pravico, napadal združništvo in delavsko strokovno združevanje ter se vsikdar zavzemal in tudi danes zavzema za absolutizem, centralizem, etatizem in socialno reakcijo proti demokratični svobodi in ljudskemu zamislu države.

Zato ves ta liberalizem spada samo še — v ropotarnico.

BOLGARSKE REPARACIJE.
Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Finančni minister je sprejel 29.000 dolarjev od bolgarske vlade. Ta denar je izročen naši vladi na temelju pogajanj, ki so se nedavno vršila v Belgradu in pri katerih je bilo sklenjeno, da bo Bolgarija namesto nekaterih materialnih reparacij, ki jih mora izvršiti po mirovni pogodbi, plačala v gotovini.

Vlada nemoteno izvaja svoj načrt.

MALO ŠTEVILO STRANKARSKIH URADNIKOV SABOTIRA UPRAVO. — OPOZICIJA JE OHROMELA.

Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Odkar je vlada brez velikih težkoč prebrodila vse nastajljene priti in spretno zamašila incidente, ki bi ji naj oslabili ugled pri kroni in prebivalstvu, se je povsem učvrstila. — Vlada izvaja zamišljeno in v deklaraciji jasno razloženo in napovedano politiko. V kolikor še ovirajo nekateri višji uradniki bivšega režima, ki sabotirajo naredbe, posebno ministrske, bodo v tej smeri potrebne izpremembe. Število takih zagriženih strankarskih predstavnikov državnih oblastí, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti, je tako malo, da se njihova pasivna rezistenca ne občuti, ker je ogromna večina vestna.

Še večje zatišje bo nastopilo jutri, ko oddide ministrski predsednik Davidov iz Belgrada z nekaterimi v Surdulico in Peč. V Peč odide tudi dr. Korošec, ki bo odpotoval v torek. Do tedaj pa bo kot podpredsednik zastopal vladnega predsednika. Opozicija se je že pomirila in posebno od Pribičevića in njegovih ljudi ni čuti več, razen pouličnega zabavljanja po njegovem glasilu »Reči«. Ostali opozicijski listi sicer še vedno prinašajo razne krvave izmišljotine, ki jih morajo drugi dan dementirati, vsled česar ljudstvo takim vestem ne verjame. V državi vlada red in mir.

Spremembe v diplomatski službi.

Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Za šefa v kabinetu zunanjega ministrstva je imenovan dosedanjí sekretar tega ministrstva dr. Radovan Šumenković, dosedanjí šef kabineta Svetozar Rašić, bivši konzul v Celovcu pa je imenovan za generalnega konzula v Pragi. Šef tiskovnega urada Momčilo Ivković je danes po ministrski naredbi izročil vodstvo Presbiroja sekretarju zunanjega ministrstva Svetiši, ki bo vodil te posle, dokler ne bo imenovan nov šef. Misli se, da bo na to mesto imenovan znani publicist Milan Grol, bivši upravnik belgrajskega gledališča.

V prvih dneh septembra se pričakuje v diplomatskih strokah velikih sprememb. Kakor se v političnih krogih govori, bo upokojenih več konzulov in poslanikov. Med drugimi bo po teh vesteh upokojen poslanik v Rimu Voja Antonijevič. Na njegovo mesto pride Balugdžić, dosedanjí

Sklepi ministrskega sveta.

Belgrad, 22. avg. (Izv.) Ministrski svet je imel danes sejo, na kateri se je večinoma razpravljalo o spremembah na višjih mestih v ministrstvih in o reorganizaciji posamnih ministrstvih. Nadalje je sklenjeno, da članom komisij, kadar delajo v mestih, kjer so nastavljeni, ukinejo dnevniice, ker so se tudi takim komisijam izplačevale velike vsote dnevnic, dasiravno to ni potrebno, ker niso zapustili svojega stalnega bivališča.

Ministrski svet je pooblastil železniškega ministra Sušnika, da končno reši vprašanje železniških kart za časnika-rije. Tako se je nadejati, da bo ta zadeva, ki je prejšnji režim ni hotel rešiti, končno ugodno rešila. Ministrski svet je nadalje sklenil, da se slavnosti v Surdulici v ime nove vlade udeležijo vladni predsednik Davidović, vojni minister Hadžić in pa kmetijski minister dr. Franc Kulovec. Svečanosti v Peči ob priliki stoličnega patriarha se udeležijo ministrski predsednik Lj. Davidović, vojni minister Hadžić in prosvetni minister dr. Korošec.

NOV NAČELNIK V MINISTRSTVU ZA TRGOVINO.
Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Za načelnika v kabinetu ministrstva za trgovino je imenovan dr. Dragiša Joksimović.

ROK ZA PRIJAVO TUJIH DELAVCEV PODALJŠAN.
Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Šefkija Behmen je na prošnjo Zveze industrijcev podaljšal za en mesec rok za prijavo tujih delavcev v naših podjetjih, čí bi se moglo dobiti boljši vpogled in da bi to vprašanje pravičnejše in pravilnejše rešili.

UKINJENJE SEKVESTROV.
Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Minister za pravosodje je danes izdal generalni odlok, s katerim ukinja sekvestre z vseh bolgarskih posestev. Čim se sklene pogodba z Madžarsko, se ukinejo tudi za madžarska. Tozadevna konvencija je že pripravljena.

Radićev odgovor na klevete opozicije.

Zagreb, 22. avgusta. (Izv.) Danes je predsednik HRSS gosp. Stjepan Radić imel govor, v katerem je zavzel stališče napram govoru Nikole Pašića na shodu radikalne stranke v Belgradu in katerega so politični krogi z ozirom na intrigaške vesti, ki jih širi opozicija glede na stališče HRSS do nove vlade, z napetostjo pričakovali.

Stjepan Radić je govor Nikole Pašića z ostrim sarkazmom persifliral, rekoč, da to ni bil ne govor ne pamflet ne čvekanje, nego kaos brez vsebine in oblike. To je bila taka mešanica najraznovrstnejših nesmislov, da ga je »Samouprava« morala popolnoma prenarediti, da je mogel sploh zagledati javnost. Nato je Radić polemiziral z raznimi trditvami Nikole Pašića, ki so itak že davno in večkrat bile ovržene. Med drugimi mu je očital, da ni hotel priznati med vojsko Jugoslovanskega odbora zato, da je lažje prodal pol milijona Slovencev in Hrvatov Italijanom, zato da je potem mogel Hrvatsko podjarmiti velesrbskemu centralizmu.

Pašićev govor je — je nadaljeval Radić — samo dokazal, kako so radikali besni, ker niso več na vladi. Če pa je kakšna stranka besna, potem ni več stranka, ampak tolpa. Radikali bi se radi poslužili vsakega sredstva, tudi revolucije, da pridejo zopet do oblasti, toda to se jim ne bo posrečilo. Ako bi Pašić zopet prišel do moči, bi iz Hrvatske napravil pašalik. Naj le, če more in se upa, dobil bo svoj odgovor.

Kar se tiče očitka, da so Hrvati komunisti, je to prosta denunciacija. Hrvati odklanjajo vsako nasilje. Oni niso ne komunisti, ne boljševiki, ampak napredni kmetjski republikanci, ki želijo z ruskim narodom mednarodne zveze.

Nato je govoril Radić o novi vladi. Dejal je: Vi vidite jasno, kakšna bistvena razlika je med vladó g. Davidovića in vladó Nikole Pašića. To se sploh ne more med seboj primerjati. Mi smo in ostanemo republikanci in nismo opustili ničesar od svojega bistvenega političnega programa, ker se to od nas in sloh od nobene

stranke, ki so zdaj v vladi ali jo podpirajo, ni zahtevalo. Razumemo pa, da se v štirinajstih dneh niti v eni mali občini ne da vsrğa izpremeniti, kaj šele v celi državi! Mi od te vlade v glavnem sploh ne pričakujemo in ne zahtevamo drugega, Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

22. avgusta 1924.

LJUBLJANSKA BORZA:
Vrednostni papirji:
Vojna odškodnina 119—122, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana — (povpraševanje), Merkantilna banka, Kočevje 115, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915—917, Slavonska banka, Zagreb 109 (ponudba), Strojne tovarne in livarne, d. d., Ljubljana 150—190, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 495—505, Združene papirnice, Vevče 123—130.

Produkti:
Les: Trami monte 4—8 m fco meja bl. 430.—, trami monte 3-3—6-8 m fco meja bl. 430.— trami 3-4, 4-4, 4-5 (2-3 blaga 4-4) fco meja d. 450.—, trami 3-3, 7-9, od 4—12 m, fco meja d. 425.—, trami monte od 4—8 m dolž. fco meja 1 vag. d. 428.—, bl. 432.—, 428.— (zaključek), deske 20-25 mm l. in II. fco meja bl. 750.—, deske 20 mm od 16 cm naprej fco meja bl. 600.—, deske III. fco meja d. 565.—, remelji 4-8 fco meja d. 724.—.

Žito in poljski pridelki: Pšenica domača stara fco Ljubljana d. 425.—, pšenica domača nova fco Ljubljana d. 410.—, Pšenica bačka par. Ljubljana bl. 455.— pšenica bačka fco Bačka postaja bl. 385.—, koruza bačka la par. Ljubljana bl. 348.—, koruza la Platta btto za netto na potu iz Trsta par. Ljubljana bl. 370.—, ječmen pivovar. 65 kg par. Ljubljana d. 450.—, rž bačka 75-76 kg fco Ljubljana bl. 390.—, laneno seme fco Ljubljana 2 vag. d. 685.—, bl. 685.— (zaključek), suhe gobe po kakovosti d. 48-54, krompir domači novi fco slov. postaja d. 50.—, pšenični otrobi debeli fco Ljubljana d. 245.—, grahoviča semenjska fco Ljubljana bl. 300.—, pšenična moka 0 par. Ljubljana bl. 640.—, proso po vzorcu fco Ljubljana bl. 337.50, pšenični otrobi drobni fco Ljubljana d. 220.—.

ZAGREBSKA BORZA.
(V oplepaju tečaji z dne 21. avgusta 1924.)
Devize in valute.
Italija 359.80—362.40 (3.55—3.58), London 365.30—368.30 (362.50—365.—), Newyork 80.50—81.50 (80.25—81.25), Pariz 443.25 do 448.25 (4.36—4.41), Praga 242.75—245.75 (240.75—243.75), Dunaj 0.1134—0.1154 (0.11315 do 0.11515), Zürich 15.21—15.31 (15.16—15.26).

Vrednostni papirji.
Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 123 do 124, Hrvatska sveopća kreditna banka, Zagreb 122, Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotekarna banka, Zagreb 73, Jugoslavenska banka, Zagreb 114—115, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavonska banka, Zagreb 107, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 110, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera 1000—1035, Narodna šumska industrija, Zagreb 70—78, Našica 84, Gutmann 1340—1380, Slavonija 90—92, Združene papirnice, Vevče 123, 7 % drž. invest. posojilo 63—65, vojna odškodnina 118.

CURIŠKA BORZA.
(V oklepaju tečaji z dne 21. avgusta 1924.)
Belgrad 6.625 (6.55), Italija 23.62 (23.42), London 24.01 (23.90), Newyork 533.75 (533), Pariz 28.90 (28.70), Praga 15.95 (16), Dunaj 0.0075 % (0.007475), Amsterdam 207, Budimpešta 0.0070, Bukarešt 2.45, Sofija 3.90.

DUNAJSKA BORZA.
Dunaj, 22. avgusta. (Izv.) Efekti: Hrvatska eskomptna banka 102000, Mundus 81000, Slavonija 78.500.
Devize: Belgrad 875—879, Kodanj 11280 do 11320, London 319300—320300, Milan 3144 do 3156, Newyork 70935—71185, Pariz 3847 do 3863, Varšava 13600—13700.
Valute: dolarji 70460—70860, angleški funt 317500—319100, francoski frank 3835 do 3865, lira 3150—3170, dinar 876—882, češko-slovaška krona 2122—2138.

PRAŠKA BORZA.
Praga, 22. avgusta. (Izv.) Devize: lira 150.75, Zagreb 41.85, Pariz 184.625, London 152.55, Newyork 38.95.

kakor da: 1. uvede poštenost v upravi; 2. da pobija korupcijo — zakon o korupciji pomeni brezdomni napredek —; 3. da pripravi teren in razpoloženje za svobodne volitve, ko pride čas za to. Mi smo zato vse storili, da se ta vlada sestavi in hočemo vse storiti, da ostane in more izvršiti, kar je nujno potrebno, dokler se ne izvedejo svobodne volitve. Ta vlada more pasti samo v parlamentu in ne bo padla po naši krivdi. Vlada se je predstavila v parlamentu in dobila znatno večino in cela Evropa je razumela, da ima pred seboj parlamentarno vlado. Kar se tiče uradništva, so potrebne izpremembe, toda to se ne da izvršiti v eni noči. HRSS je že podvzela akcijo, da se ugotovijo vse krivice, ki jih je uradništvo prizadelo narodu. Ta material se bo skrbno proučil in potem se bodo korupcionisti in nasilneži odstranili.

Kolikor smo jajčji mi, toliko bo jajča tudi vlada. Jaki pa smo zato, ker svojega programa v bistvenih stvarih ne spreminjamo. A po svobodnih volitvah bomo našim zaveznikom in strankam, ki bodo izšle iz teh volitev, predložili svoje misli in zahteve, da se bo dosegel med Srbi, Hrvatimi in Slovenci definitivni sporazum.

Obsodba sokolske politike.

Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Današnja »Demokracija« prinaša razgovor svojega urednika z dr. Mačk o m. Zanimiv je odgovor dr. Mačka na vprašanje, kaj misli o znanih dogodkih v Zagrebu ob priliki zadnjega sokolskega zleta. Dr. Maček je odgovoril sledeče: Na to vprašanje vam moram odgovoriti sledeče: Notorično je dejstvo, da je Jugoslovansko sokolsko združenje na Hrvatskem navadna avantgarda Pribečevićeve centralistične in hegemonistične politike, ki je v diametralnem nasprotju s celokupnim programom Davidovičeve vlade v pogledu iskrenega in pravičnega sporazuma. Usodno je to radi tega, ker je vlada na zletih Pribečevićevih Jugoslovancev prišla na sum, kakor da se na neki način identificira z ono politiko, proti kateri je bil ustvarjen opozicijski blok, in iz tega, da se iz Belgrada pomaga akciji, ki je naperjena proti Hrvatstvu in proti vladi. Smatram, da tukaj ne leži krivda na članih vlade, kakor na upravi nekaterih demokratov iz Hrvatske, ki mislijo, da je treba na eni strani napadati Pribečevićovo politiko v parlamentu v Belgradu, na drugi strani pa jo samo ob sebi s Srđanom Budisavljevičem propagirajo na sokolskih zletih v Zagrebu.

Ta izjava je v toliko karakteristična, ker je izšla v »Demokraciji«, glavnem glasilu demokratske stranke, ker se smatra, da so te priobčene izjave obsodba sokolske politike na Hrvatskem in v Sloveniji s strani demokratske stranke.

MINISTER VESENJAK V MARIBORU.

Belgrad, 22. avgusta. (Izv.) Minister za agrarno reformo Vesenjajk je danes odpotoval v Maribor, da prisostvuje mladinskim dnevom v imenu Jugoslov. kluba.

VANDERVELD POJDE NA BALKAN.

Braselj, 22. avgusta. (Izv.) Znani socialistični prvak Van der Velde odpotuje prihodnje dni na Balkan, kjer bo v raznih mestih predaval o temi: »Socializem po vojni«.

AMERIŠKI LETALCI.

London, 22. avg. (Izv.) Ameriški letalci so preleteli 800 milj dolgo letalno progo Island—Grönland v 11 urah.

Ksaver Meško:

Pot na goro Sv. Uršule.

V poletju 1922. Vročina, kakor bi svet gorel.

Okoli ene popoldne sem v palečih solnčnih žarkih prilezel domov k Sv. Roku. Kakor žgoče sulice so se upirali žarki v mene in v hrib, ko sem lezel po njem navzgor. Zemlja na poti in na ozarh ob njivah je bila razpokana in je zijala, kakor široko hlasta po vodi riba, če jo vržeš na kopno.

Pa me je čakalo doma nekaj gospodov. »Na goro Sv. Uršule pojdemo,« so mi dejali, »z nami pojdi!«

Pogledal sem na goro.

»Stiri ure! Pa že vse dopoldne hodim!«

»Za dež gremo prosit. Saj vidiš, vse bo zgorelo!«

»Vem, sem čutil med potjo. Malo da se nisem raztopil v tem plavžu.«

»Dobro, da nisi iz voska!«

Poprosil sem gospode, naj počakajo, da se malo ohladim in odahnem. »Med tem tudi izgori najhujša opoldanska žrjavica.«

Privolili so. Šele nekako sredi popoldneva smo se napravili na pot.

Že ko smo počasi korakali od cerkve Sv. Roka navkreber, smo opazili, da se dviga izza sprednjega stranskega sklada Uršulske gore teman dim. Čim dalje smo stopali navzgor, v tem mogočnejših plasteh se je valil iznad vrhov.

Ob poti je v senci smrek napol ležal napol sedel stari berač Lukáč, tisti, ki vedno trdi, da ni berač, ampak prevžitkar.

Težak korak za Francijo.

Pariz, 22. avgusta. (Izv.) Danes je Herriot v francoskem parlamentu poročal o poteku in o rezultatih londonske konference. V svojem govoru je naglašal, da bi bil Dawesov načrt neizvedljiv, če ga ne bi bili sprejeli in zastopali vsi zavezniki. Zato ga je morala sprejeti tudi Francija, ki je stala na londonski konferenci pred silno težavno nalogo, ker za Francijo ni bila lahka stvar sprejeti princip razsodišča glede reparacij in se odreči sankcijam. Ravno s sprejetjem tega principa pa je Francija pokazala svojo miroljubnost. Francija je dokazala s tem korakom, da išče zadoščenja na podlagi pravice, ne pa na podlagi sile. Če se ne bi bilo rešilo vprašanje Porurja tako, kakor se je, bi Dawesov načrt ne bil prodrl. Vprašanje varnosti Francije in vprašanje medzavezniških dolgov pa bo reševala posebna konferenca.

OVACIJE HERRIOTU.

Pariz, 22. avgusta. (Izv.) Razne zavlačevalne, proti vladi naperjene predloge so vladne stranke odklonile z ogromno večino. Zbornica je prirejela Herriotu viharne ovacije.

Nemški državni zbor.

Berlin, 22. avg. (Izv.) Pred prehodom na dnevni red, na katerem je edina točka izjava nemške vlade, je predlagal komunistični poslanec Kaps takojšnjo obravnavo različnih komunističnih predlogov. Kaps je zahteval, da se nemška vlada razdrži in uvede ljudsko glasovanje. Ko je hotel Marx govoriti, so ga komunisti ovirali z glasnimi medklci, da ni mogel govoriti. Predsednik zbornice je skušal krič prepiti, je poklical komunističnega poslanca Schwarza k redu in ga končno izključil od seje. Ko se pa ta ni hotel odstraniti, je bila seja a pet minut prekinjena. Ko je predsednik sejo zopet otvoril, je bil Schwarz še v zbornici, vsled česar je bil izključen od sej 20 dni. Seja je bila nato zaključena in nova seja določena za danes ob 5. pop. Ko je bila otvorjena, je zbornični predsednik naznanil, da je svet seniorjev njegov ukrop odobril. Ker pa je Swarz ostal v zbornici, predsednik ne more pustiti nadaljevanja seje. Prihodnja seja je napovedana za jutri ob 10.

Pojačenje maltiškega brodovja

London, 22. avgusta. (Izv.) Iz Severnega morja odpluje te dni močna eskadra na Malto, da pojači angleško brodovje v Sredozemskem morju.

HERRIOT O ANGLEŠKI MORNARICI.

Pariz, 22. avg. (Izv.) Na današnji seji je opravičil Herriot zadržanje Mac Donalda glede njegovega pisma napram poslanca Cacheju, ki je povdarjal, da Anglija pač govori o razorožitvi, ne pokaže pa razorožitvene volje pri svoji mornarici. Herriot je izjavil, da je razorožitveni problem teoretičen značaja in da bo demokracija, ki jo zastopa on, skrbela za varnost dežele.

KONEC SUDANSKIH NEMIROV.

Malta, 22. avgusta. (Izv.) Nemiri v Sudanu so končani.

RUSIJA IN ANGLIJA.

Moskva, 22. avgusta. (Izv.) Kamenev in Čičerin sta poročala na sestanku moskovskih sovjetov o angleško-ruski pogodbi. Ugotovila sta, da je to prvi korak za zblizanje med angleškim in ruskim delavstvom.

Papežovo pomožno odposlanstvo v Rusiji zaključi svoje delo.

Rim, 22. avgusta. (Izv.) Papežovo pomožno odposlanstvo v Rusiji zaključuje svoje delo in se pripravlja na odhod. Postaja, ki jih je bila otvorila na Krimu, v Krasnodaru in Rostovu, je že zaprla. Postaja v Moskvi razdeljuje preostale zaloge živil in zdravil med bolnike in vojne invalide. Odposlanstvo je zaključilo svoje delo zato, ker ni bilo mogoče z rusko vlado obnoviti dosedanjega sporazuma, ki ga je bil svojčas podpisal Vorovski.

Matteottijev pogreb.

Fratta Polesine, 22. avgusta. Včeraj dopoldne se je ob ogromni udeležbi vršil pogreb zemskih ostankov poslanca Matteottija. Prejšnji dan so ga hodile kropiti nepregledne množice ljudi, neprestano so prinašali nove vence in novo cvetje. Preko noči so čuli ob krsti v domači vili sorodniki. Naslednje jutro se je vršil pogreb. Sprevod je otvorila četa orožnikov, za katerimi je korakal ženijski bataljon z nasajenimi bajoneti. Nato je skupina sirot nosila križ. Za njimi je šla duhovščina domačega mesta in petih sosednjih fara. Krsto so menjaje se nosili sorodniki, zastopniki socialistične stranke in meščani domačega mesta. Pred krsto so nosili venec Matteottijeve matere iz rdečih rož, za krsto venec pokojnikove vdove iz belih rož. Nato je šla vdova, ki so jo podpirali sorodniki, a obdana od goste skupine delavskih in kmetskih žena. Ob obeh straneh krste so stopali zastopniki senata in zbornice ter krajevne oblasti. Opozicijski poslanci, v kolikor v znak protesta niso bili odpotovali, so se pomešali v sprevodu med drugo občinstvo. Tako tudi slovenski poslanec dr. Besednjak. — Za Matteottijevo vdovo se je v avtomobilu peljala pokojnikova mati, nato pa je sledila nepregledna vrsta vencev. Sprevod je zaključevala četa orožnikov, za njim pa je sledila nepregledna množica ljudstva. Po hišah, mimo katerih se je pomikal sprevod, so ženske pri oknih glasno molile, skupine fašistovske mladine so trupu izkazovale čast z romanskim pozdravom.

Krsto so prenesli v cerkev, kjer so jo položili na pripravljeni katafalk. Gnječa je bila tolika, da je došlo do razburljivih prizorov. Po slovesni črni sv. maši in molitvah so krsto prenesli na pokopališče in je začasno položili v grobiško kapelo družine Travian-Monti, ker rodbinska grobnica Matteottijevih še ni bila pripravljena za sprejem nove krste.

Ko je po končanih obredih Matteottijeve vdova odhajala s pokopališča, so množice klicale: »Živel Matteotti!« Do izgrediv ni došlo, ker je ljudstvo samo pazilo, da se ne skrunijo pogrebne svečanosti.

Pred pogrebom je Matteottijeva vdova poslala svojim otročičem, ki so v Abuzzih, sledečo brzojavko: »Otroci moji! Na grobu Vašega očeta, ki se vam smehlja in Vas tolaži, dvigam roke v iskreni molitvi, da rastete brez sovraštva, v ljubezni do nizkih in tlačanih, neutrudni v dobrih delih, za kar je on živel in umrl, in v ljubezni do Vaše domovine, ki je danes v svoji muki in svojem upu z Vami.«

Pridobivajte novih naročnikov!

»Kje? Saj vidite, da razen palic nimamo nič s seboj. Če hočete palico, striček?«

»He-he,« je meketal kakor mlád kožliček, »dobre volje so gospodje! — Če bi imeli morda v žepih kaj, sem mislil.«

Ko pa so iz platna, naši žepi! Ne držijo tekočine!«

»Bog se me usmilil!« je vzdihoval dedec. »Že vidim, da nič ne dobim. A tudi gospodje bodo žejni, preden pridejo na goro! Le meni verjemite!«

»Saj vam, striček. Le ohladite si svojo glavičo tu v senci! Z Bogom!«

Počasi smo šli dalje, zdaj po kamenitih izpranih kolovozih, zdaj po senčnih gozdnih potih, zdaj po ozki pešpoti med travo in vresjem na samotnih planinskih pašnikih. Zdaj zdaj smo se malo ustavili, razgledali se po dolini pod seboj, po nasprotnem gorovju pohorskem, po daljnih gorah za Dravogradom. Kakor prozorna pepelnasta tančica se je razgrinjalo nad svetom po solncu razbeljeno ozračje.

Najbolj pa so se naše misli bavile z ognjem za goro. Videli ga še nismo, a zrak je bil poln duha po dimu in smoli.

Delal se je že mrak, ko smo zavili okoli gore, da bi zmagali še zadnji strmi del poti. Kar smo obstali, vsi umolknili.

Veličasten prizor! Vsa plat gore iz doline skoro do vrha gore na desni pod nami goreče morje! Kakor ogromne plamtice sveče štrle iznad valovečaste ognja posamezne smreke, visoko gori proti sinjemu nočnemu nebu sikajo plameni. Zdaj zdaj se zruši kako deblo, do neba gori zaprše iskre. Enakomerno šumenje, poltiho pra-

V VLAKU OROPAN.

Budimpešta, 22. avgusta. (Izv.) — Miškolca poročajo, da se je v noči od p nedeljka na torek v budimpeštanske osebem vlaku trgovski potnik Ladislav Matjan od likerja, ki ga je izpil, onesvest. Pri sebi je imel dragoceno zbirko vzorce zlato uro in listino z 20 milijoni kron g tovine, katerih je bil oropan. Ko ga sprevodnik zbudil, je Matjan opazil, da bil oropan. Za krivcem ni nobenega sledi.

Zasedanje zavoda za mednarodno pravo.

Dunaj, 20. avgusta.

Motto: »Iustitia et pax.«

Po 51 letih svojega obstoja zboruj Zavod za mednarodno pravo topot prvi na Dunaju. To institucijo (>Institut d Droit International«) so ustanovili l. 1873 odlični mednarodni pravniki. Pravi ustavitelj je Rolin Jacquemyns (Gent), prv predsednik je bil slavni Pasquale Stanislao Mancini. Glasom l. 1913. v Oxfordu revidiranih pravil so včlanjeni častni član (Membres honoraires), člani (membres) in družabniki. Za število članov in družabnikov obstoja numerus clausus v višini 12 sedežev.

Zavod je strogo znanstvena institucija in se razlikuje od International Law Association. Njegov glavni cilj je: negovati razvoj mednarodnega prava. Ta cilj skuša do seči zavod potom formulacije splošnih znanstvenih načel, ki naj odgovarjajo juridični vesti civiliziranega sveta. Zavod podpira vsak resen poskus napredujoče kvalifikacije mednarodnega prava, preiskuje vse težkoče v razlagi ali uporabi mednarodnega prava, oddaja motivirano — juridično mišljenje v dvomljivih ali spornih slučajih in širi s publikacijami ter predavanji velika načela pravice in človekoljubja.

Vsa važna vprašanja, spadajoča v to sfero, se objavljajo v letopisu zavoda (Annuaire de l'Institut). Zelo važni sta publikaciji: »Manuel des lois de la guerre sur terre« in »Projekt de réglement sur les prises maritimes«. Važni so načrti in resolucije o državljski pripadnosti, o pravu izгона tužcev, o mednarodnih rekah, izseljenstvu, o diplomatski in konzularni imuniteti, nadalje načrt za enotno menično pravo itd.

L. 1905. je sprejel zavod Nobelovo mirovno nagrado ter je bil l. 1912. imenovan stalnim juridičnim svetovalcem mednarodne sekcije Carnegijevega zavoda v Washingtonu. Udeležil se je tudi ustanovitve akademije za mednarodno pravo v Haagu.

Zasedanju predseduje profesor mednarodnega prava na dunajski univerzi dr. Leo Strisower, prvi podpredsednik je prof. Nicola Politis. Med najodličnejše udeležence spadajo: Adatci, prof. Visscher, de Lapradelle, Tittoni, Alvarez, Sir Thomas Barclay, prof. Basdevant, Beichmann, Giulio Diena (Turin), Hammarskjöld, Higgus (Oxford), Huber, Jitta (Haag), baron Nolde, baron Taube, Marquis Olivart, Lord Phillimore, W. Schücking (Berlin), James Brown Scott itd.

Dnevni red zasedanja, ki traja od 21. do 28. t. m., obsega dvojje vprašanj mednarodnega prava: Interpretacija členov 18, 7 in 12 ženevskega pakta (poročevalca Adatci in Visscher) ter pretres izjave o pravicah in dolžnostih narodov »Declaration

sketanje slišimo skozi pokojno večerno tišino.

»Veličastno! Ti, daj, opiši to!«

Je že Peter Rosegger v črtici »Als die hellen Nächte waren« (»Ko so bile svetle noči«), lepše, nego bi jaz.«

»Nič zato! Roseggerja ne bero vsi naši ljudje!«

»Bomo videli. Morda pa kedaj bom.«

Počasi smo šli dalje, venomer se ozirajoč v ogromno ognjišče pod seboj. Bili smo že utrujeni, lačni in žejni — resnico nam je prorokoval berač Lukáč — a na vse smo pozabljali ob občudovanju divje veličastnega prizora v tako nedolžno-pokojnem večeru...

Drugo jutro krasen dan. Solnce je v daljavi izhajalo krvavo in ogromno.

Na nižjem, vsem očrnelem in obritem stožcu gore je še telo in se kadilo ter polnilo zrak s čemečim vonjem po dimu in goreči smoli.

Od pogorišča pa so mi hiteli pogledi dalje gori na Koroško, ki je ležala pod nami v solnčnem mladem jutru krasna in čudežna kakor izgubljen raj. V začudenju in ginjaženosti so se širile oči, v bolesti se je krčilo srce...

Pozdravljena, nevesta, z vsem srcem ljubljena, za vedno izgubljena?

of the rights and duties, ki jo je postavil l. 1916. ameriški institut za mednarodno pravo; (referent: Lapradelle). Nadalje se bodo bavili z dvema problemoma mednarodnega privatnega prava: Izvršba zunanjih obsodb (ref. min. Pouillet) in zastaranja (ref. Alberio, Rim).

Katoliški mirovni kongres v Luganu.

Dne 14. t. m., v četrtek, se je zbral v Luganu v Švici kongres mednarodne katoliške mirovne lige, takozvane Ika, ki bi se bil moral vršiti v Benetkah, a se je vsled notranjepolitičnih razmer v Italiji preložil v Švico. Zborovanja se vrše v mestni posvetovalnici. Kongres je pozdravil papež, mnogi kardinali in katoliške organizacije s celega sveta.

Don Vercesi (Milan) je govoril o Iki sploh in o njeni nalogi, ki je ta, da se najde prava harmonija med ljubeznijo do naroda in domovine ter ljubeznijo do ostalih narodov. Isto vprašanje so obravnavali profesor Flagollet (Tourcoing) in P. Yves de la Briere S. I. (Pariz), ki so za rešitev tega vprašanja opozarjali na naravno pravo. — Naslednji dan se je govorilo izključno o organizaciji katoliške tiska, o čemer je referiral škof dr. Waitz (Feldkirch). Treba je mednarodne katoliške depešne agenture in pa akademijske za katoliško žurnalistiko. Oboje bi mogel udeležiti papež s pomočjo prispevkov celega katoliškega sveta. V debato je zlasti posegel sevilski katoliški tiskovni podjetnik Montero Diaz, ki je opozarjal, da se mora posvetiti velika pažnja razvoju radija.

V nedeljo se je govorilo o vojski. P. Stratmann je jako zanimivo govoril o temi: Avguštinovski-tomistična šola proti moderni vojski. — Škof dr. Waitz je dejal, da bi bilo zelo dobro, če bi bil vatikanski koncil formuliral krščanske principe glede vojske, oziroma vojne prava. Zahteval je, da ima papež biti odločilen član Društva narodov. De Noaillet (Pariz) je predlagal tekost svetega leta veliko liturgično slovesnost po celem svetu v prid miru.

V ponedeljek je Anglež kapitan Eppstein (London) govoril o temi: Katoličani in Društvo narodov. Povdarjal je, da so načela, na katera je postavljeno, prava; in da je podvzelo jako dragocene iniciative za odpravo tajne diplomacije, za varstvo dela, za mednarodno pomoč v nevarnostih, za mirno razreševanje sporov. Priznava mu dozdaj 52. suverenih držav. Njegova pomankljivost je, da niso še vse države v njem zastopane, predvsem pa, da nima v njem sedež svetih oče. Katoličani morajo to odločno zahtevati.

Zanimivo je bilo v debati mišljenje dr. Klausinga, mestnega svetovaleca iz Esena, da je Društvo narodov v svoji sedanjosti obliki oora mednarodnega kapitalizma, ki ga štiti, vsled česar ne kaže, da bi se katoliška cerkev preveč zanj zavzemala, ker bi sicer izgubila tla med delavskimi masami. Odlična naloga cerkve pa je, da štiti slabe.

Nato je dr. Mack (Luksemburg) razpravljal o predmetu: Internacionalizem in stališče katoliške cerkve. Obstaja pravi in zmotni internacionalizem. V tem oziru je izvajal vse to, kar so vedno poudarjali in poudarjajo katoliški modroslovci. V debati je dobro dejal škof dr. Waitz: Vsak narod ima svoje poslanstvo na zemlji; toda če se usmerja to poslanstvo zgolj na materialne dobrine, zapade poganskemu nacionalizmu. Naloga vsakega naroda pa je razumeti nadmaterialno. Naravne naloge naroda vsebujejo božanstvene smotre in se morajo po teh usmeriti. To je krščanski internacionalizem.

Iz zunanje politike.

* Angleški komentarji k uspehu londonske konference. Kakor znano, je velik del francoskega tiska zagovarjal v Poincarejevi dobi — zasedbo Porurja. Za obnovo okupacije se danes ogrevajo še samo »Action Française«, »Liberté« in pa »Echo de Paris«. Zelo značilni pa so komentarji angleškega tiska. »Morning Post« piše, da pomeni londonska konferenca odločen korak v smeri evropske obnove. Londonski kompromis da je samo logična posledica okupacije Porurja. In je potemtakem tudi zasluga g. Poincareja. Vprašanje pa je, da-li bo ta kompromis koristil politični stabilnosti in gospodarskemu napredku Velike Britanije. Noben gospodarski sporazum se do danes ni obnesel v nihaljočem političnem ozračju, zato je treba evropski politični sistem postaviti na sigurne temelje. K tem garancijam spada naš sporazum s Francijo, ki bi se lahko spremenil v zavezništvo. Tak sporazum bi bil v toku časa zlomil moč nemškega nacionalizma in ruskega komunizma. MacDonald je zvezo s Francijo odklonil in se oklenil diskreditiranega sredstva, ki ga ponuja Društvo narodov: razorožitve. S tem se je diplomatično anarhija v povojni Evropi ustalila. Drugo vprašanje je bodočnost angleške trgovine. Londonski pakt

pomeni gospodarsko osvoboditev Nemčije in njen vstop v areno svetovne trgovine. To nevarnost vidi tudi MacDonald. Nemčija je voljna, plačevati reparacije, toda le pod pogoji, ki bodo Anglijo preplavili z novim valom brezposelnosti. Anglija da je sedaj politično bolj izolirana, nego l. 1914.

«Daily Telegraph» pravi, da je zapu, stila Nemčija konferenco s precejšnjimi pridobitvami. Morda se bo izkazalo, da so bile slabe izkušnje, ki jih je doživela Evropa v zadnjem času z vojaškimi avanturami, le nekaj blagoslov, saj so najboljši dokaz, da se na ta način ni dalo iztisniti iz Nemčije — reparacij. Novi aparat v svrhu izvedbe Dawesovega načrta menda ne bo brezhibno funkcioniral, toda stara mašinerija je bila že prav nerabna.

«Daily News» so mnenja, da je uspeh londonske konference osebni triumf energije in takta angleškega premijerja, ki je v šestih mesecih dosegel več kakor drugi angleški državniki v šestih letih. Toda londonski pakt pa je samo temelj novega evropskega reda in mnoga vprašanja še ostanejo nerešena, preden bo napočila doba pravega miru. To se ne sme podcenjevati. Delovati bo treba v ozračju, napolnjenem z eksplozivnimi plini in marsikaj bo odvisno od kakršnegakoli namena, vzgati vžgalico...

* Josensko zasedanje Društva narodov. Peto zasedanje Društva narodov bo otvoril v ponedeljek, 1. septembra ob 11. uri predpoldne predsednik sveta, belgijski zunanji minister Hymans.

* Vzpostavitev odnosov med Japonsko in Rusijo. V Pekingju so se pričela te dni pogajanja med Japonsko in sovjetsko Rusijo.

Politične vesti.

+ Kako je Pašić plenil državo? «Republika» objavlja sledeče, vsekakor zelo značilno zgodbo iz nedavne preteklosti: «Pred dvema letoma je potekel rok koncesije Borskih rudnikov. Glavna delničarja teh rudnikov sta Pašić in Vajfert. V ministertvu šum in rud je bil izdan odlok, da se koncesija prolongira ter omogoči državi udeležba na ta način, da vpišejo 11.000 novih delnic domači in tuji delničarji, drugih 11.000 pa država, in sicer do 1. marca leta 1922. Ker so napravili koncesijo Pašić in Comp., je bil z njihove strani postavljen pogoj, da, ako država do določenega termina ne vpiše navedenega števila delnic, preide pravica vpisa državnih akcij samo na domače delničarje (Pašiću in Vajfertu). In glej: država je pozabila izvršiti vpis. Njenih 11.000 delnic pa sta prevzela Pašić in Vajfert. Toda to še ni vse. V borskem rudniku se je kradlo na veliko. En gros! Po pogodbi z državo je prepovedan izvoz surove rude. Plemenite kovine pripadajo pogodbeno državi. Po strokovnjakem mnenju vsebuje 1000 kg surove rude: 200 gr srebra ozir. 600 gr zlata ali 600 gr platina. Firma Pašić in drugovi pa so več let izvažali surovo rudo in z njo vred vse plemenite kovine. Težko je ugotoviti, koliko je država utrpela škode. Vse je zdrknilo v žep nenasitnega »premijskega« Pašića. — Zakon za pobijanje korupcije je bil nujno potreben...

+ Samo oblast, oblast... «Balkan» poziva krono, naj razreši sedanjo vladno njenih dolžnosti. To so — pravi «Radikal» — ustavno-parlamentarne teorije bivših oblastnikov: večina parlamenta naj se razbije samo radi tega, ker manjšina ni na oblasti.

Beleške.

Čudovita moč ene same menice. Svojčas je Krsta Ciovarić hvalil Svetozara Pribičevića. Nekaj časa pa so prenehali slavospevi na uvodnem mestu »Beogradskega Dnevnika«. Menica v iznosu 100.000 Din je pozneje povzročila ponovno hvalisanje. Kdo bi mislil, da imajo menice tako čudovito moč?...

Dnevne novice.

— Odlikovanje. Kralj je na predlog svetnega ministra odlikoval njuforskega vseučiliškega profesorja g. Mihajlo Pupina z redom sv. Save IV. reda.

— Ameriška publicistinja v Belgradu. V Belgrad je prispela pred par dnevi publicistinja gdna. Katarina Locke. Svrha njenega potovanja je: proučiti evropske države, zlasti balkanske. Prišla je iz Bukarešte ter odpotovala iz Belgrada v Budimpešto. V Belgradu je posečila g. Ljubo Jovanovića in dr. Vojo Marinkovića.

— Za spomenik hrvatskemu pesniku Jovanu Hraniloviću. Prejeli smo: Ker se »Hranilovićeve spomenice« iz gmotnih razlagov ni mogla tiskati začasa njegovega življenja, je želja novosadske skupine Jugoslov. novinar-skega udruženja in vseh njegovih prijateljev in spoštovateljev, da se »Spomenica« izda sedaj, dohodki pa porabijo za grobni spomenik, najsi tudi skromen, nesmrtnemu pesniku na zapuščenem grškokatoliškem pokopališču v Novem Sadu. Pozivajo se vsi rodoljubi, prijatelji in spoštovatelji pok. Jovana Hranilovića, da to akcijo podpre z naročbo na Spo-

menico in morebitnimi prispevki. Cena knjigi 60 Din. Denar naj se pošlje na »Uredništvo Hranilovićeve spomenice«, Novi Sad, apoteka kod »Zdravljia«, Jevrejska ulica br. 6.

— Redukcija pravoslavnih škofij. Versko ministertvo namerava sprejeti dosedanja pravoslavni škofiji v Bihaču in Banjaluki v eno škofijo s sedežem v Bihaču.

— Poštni promet s Perzijo in Arabijo. S 1. septembrom bo vpstavljen redni poštini promet s Perzijo in Arabijo.

— Nagrade za pobijanje nepismenosti. Ministertvo prosvete deli te dni nagrade vsem učiteljem, ki so delovali v tečajih za nepismene. Za vsakega »izšolanega« analfabeta se izplača dotičnemu učitelju 50 Din.

— Kongres Jugoslovanske cionistične mladine se je te dni vršil v Novem Sadu. Kongres so pozdravili zastopniki državnih in cerkvenih oblasti, navzoč je bil tudi delegat iz Palestine.

— Kolera v Slavoniji? Kakor poroča osješka »Draua«, je v vasi Beška pri Zemunu te dni zbolelo in umrlo pet oseb na kolero podobni bolezni. Zdravstvena oblast je izdala potrebne varnostne odredbe.

— Pisarna razsodba v Čaruginem procesu. Šele te dni je sodišče v Oseku dovršilo in izdalo razsodbo proti roparskemu glavarju Jovo Stanisavljeviću-Čarugi in tovarišem. Razsodba obsega 127 pol. Zagovorniki morajo tekom osmih dni vložiti prijavljene pritožbe oziroma vzklice. Končnoveljavna razsodba septemviralnega kot vrhovnega sodišča v Zagrebu izide okoli božiča.

— Nova slovenska cerkev v Ameriki. Slovenci v Clevelandu, O., si poleg stare cerkve sv. Lovrenca grade veliko novo župno cerkev. Zaenkrat so sedaj zgradili »basement« s kapelo, ki je prostorna in svetla in bo opremljena z več oltarji, križevim potom, krasnimi orglami itd. Za vse to so zložili denar farani. Kapelo je dne 10. t. m. blagoslovil msgr. Matia Bilban iz Gilberta.

— Sleparski agent. Na več krajih po Dolenjskem se je zglasil potnik Dim, ki se izdaja za zastopnika Singerjevih šivalnih strojev in sloer iz Zagreba in Bjelovara. Možakar je osleparil že več strank na ta način, da je sprejel naročnino in nakupnino in je odšel. Ta mož je navaden slepar in nima od omenjene tvrdke nobenega pooblastila.

— V Sostri pri Ljubljani je umrl najstarejši mož v župniji Janez Kocjančič, ki je bil že v 93. letu. Bil je obenem starosta delavcev v Vevški papirnici, v kateri je delal od njenega početka, postal ondi strojnik in bil vsled tega daleč naokoli znan kot »mašin-firar«. Izmed 8 otrok so živi še trije, žena mu je umrla pred 7. leti. Užival je skromno pokojnino, krepak in čvrst skoro do zadnjega, edino posluh mu je opešal pred par leti.

— Nevaren kaznjeneec. Konrad Strohmaier, po poklicu kovač, ki je bil obsojen kot nevaren vlomilec in tat na več let težko ječe, je pobegnil iz kaznilnice v Karlau v Gradcu. Imel je še 5 let kazni. Sumijo, da je pobegnil v Jugoslavijo.

— Obsojeni roparji. V bližini Livna so napadli trije roparji in sicer brata Ivan in Stefan Salaagič in Marko Kotarac trgovca Jovana Stipka. Podrli so ga na tla in mu je eden z nožem prerezal vrat. Nato so mu roparji pobrali okoli 40.000 Din in so pobegnili, popolnoma uverjeni, da je trgovec že mrtev. Toda res na prav čuden način je ostal mož pri življenju in okrevljal. Ovdil je roparje, ki so živeli popolnoma brezskrbno in so jih radi tega tudi prav kmalu dobili. Obsojeni so bili in sicer brata Salaagič na smrt na vešalih, njihov tovariš Marko Kotarac pa na 10 let ječe in to radi tega, ker se ni dopolnil 20 let.

— V Kranjski gori je umrla 20. avgusta zvečer za pljučnico županova soproga gospa Julijana Lavtjar. Blagi gospej večni mir, dobri družini pa naše iskreno sožalje na tako težki in nepričakovani izgubi!

— Čigave so stvari? L. Z. in F. R. sta 13. avgusta 1924 v Št. Vidu prodajala 1 velik električni zaganjač E 440, P. S. 30, 1 manjši zaganjač E 220, 1 P. S., 1 prepatat k manjšemu zaganjaču K. A. 81 III., 1 električni amperometer E 220, 3 P. S., 1 električni voltmetr Nr. 1452, 1 električni mali zračni motor, 1 prepatat za napravo električne luči. Stvari so domnevno ukradene. Ogledajo se pri sodišču v Ljubljani, soba 95.

— Birma in kanonična vizitacija na Viču pri Ljubljani bo v nedeljo 31. avg. t. l.

— Razne tatvine in vlomi. V Celju na Glaziji je bilo vlomljeno v lopo športnega kluba. Tat je odprl vrata s ponarejenim ključem in je odnesel več klubovih in zasebnih predmetov v vrednosti preko 1000 dinarjev. — Na Glavnem trgu v Celju je bila ukradena Elizabeti Mastnak iz Gaberja listnica z manjšo vsoto denarja. — Iz omare v vremenski hišici v mestnem parku v Celju je bil ukraden vozničku Antonu Smoletu kos šifona. — V Lokah so vlomili neznani lopovi v skupno stanovanje in so okradli rudarje, ki so tam nočevali. Pokradli so več obleke in perila, ki je viselo po stenah, več pokrival, zlato uro, usnjato denarnico s 60 dinarjev gotovine, več doz, verižice in drugih drobnarij tako, da so odnesli za preko 12.000 dinarjev raznega blaga. Storilci so pobegnili v smeri proti Savinjski dolini.

— Odkod je Puch? Prejeli smo te-le zanimive vrstice: Puchova kolesa so svetovno znana, a ni vsakemu znano, odkod da je Puch

(Polh). Starši Puhovi so bili posestniki v Ob-lačaku, občina Zagorci, fara Sv. Lovrenc v Slov. gor., p. Juršinci pri Ptiju. Iz tega zakona so bili trije sinovi, od kojih eden je doma prevzel posestvo srednje velikosti, druga dva sta se izučila ključavničarstva ter postala mehanika. Eden je ostal v Gradcu, drugi je pa odšel v Budimpešto. Graški Puh je namenil radi svojega patenta pri kolesih; ta je svoji materi, ki ni mogla hoditi, napravil voziček, v katerem je sedela, ter so jo prevažali v sobi in na prostem. Vaš dopisnik je mater večkrat v bolni obiskal; njena sinova mehanika sta pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. večkratna birmska botra. — Torej nista bila Nemca, ampak pristna Prleka.

— Krapinske Toplice. Kopalniščna uprava naznanja, da veljajo od 1. septembra dalje 25odstotni popusti pri cenah za stanovanja in kopeli. Državni in občinski uradniki, častniki, invalidi, revni člani okrožnih blagajin itd. vživajo od 1. septembra dalje 50odstotni popust pri cenah za stanovanje in kopeli. Popolna oskrba (dnevno 4 obroki) se dobi od 40 do 60 dinarjev dalje za osebo. Od 10. septembra dalje koncertna stalna kopalniščna godba po trikrat na dan. Zaradi vedno večjega obiska kopalnišča se priporoča, da si vsak stanovanje in sedež v avtobusu s postaje Zabok naroči v naprej. Na vsa vprašanja daje pojasnila kopalniška uprava Krapinskih Toplic.

— Modna trgovina Zibert se je preselila iz Prešernove ulice na Kongresni trg poleg Nunske cerkve in se toplo priporoča cenjenemu občinstvu.

Velik dren je na velesojmu okrog svetilnika Mirim čokolače. Paviljon H

Dopisi.

Slovenski delavci nam pišejo iz Francije: Kakor mnogo drugih ljudi, ki nimajo svojega doma, tako smo bili tudi mi prisiljeni iti s trebuhom za kruhom. Naša pot nas je pripeljala na Francosko. Čeprav ne razumemo jezika, smo vendar našli tukaj dober zaslužek in dober kruh in kar je naravnost čudno za nas: mi smo z domačini popolnoma enakovredni. Našim ljudem se na Francoskem ni treba bati nobenega nasilja in nobenih krivic in zato smo se naravnost čudili, ko smo brali neke, naj slovenski delavci ne hodijo na Francosko! Resnica je sicer, da moramo trdo delati, toda še trše smo morali delati doma, pa nismo imeli od dela nič, tukaj pa živimo dostojno kot ljudje. Trboveljska družba je gledala samo na to, da bi nas vedno bolj izkoriščala, tako da smo bili že vsi bosi in goli, tukaj pa živimo človeško. Dalje se nam tudi ni bati tukaj zloglasnega Pašić-Pribičevićevega režima in njegove »orjune«, ki nam je z revolverji v rokah grozila in streljala na mirne državljane, dočim je na Francoskem ravno nasprotno. Na Francoskem zapirajo tatove, roparje in razne druge hudodelce, mirne državljane pa puste v miru brez ozira na njihovo politično prepričanje. Tukaj ne čaka na poštenega človeka noben orjuneč za plotom, da bi mu zmečkal prste, kakor ti delajo »hangariki« v Sloveniji. Mi živimo danes med tujim narodom, pa se vendar počutimo srečne, sramujemo pa se, da se je mogla med Slovence pojaviti »Orjuna«, ki uničuje Slovence, kakor da nas ne bi dosti uničevali že Nemci in Lahi. Ali ve slovensko ljudstvo, kdo je njegov najhujši sovražnik danes? To je »Orjuna«! Zato kličemo mi: Doli z »Orjuno«! Onim Slovincem pa, ki nameravajo priti na Francosko, povemo odkrito, da lahko pridejo, ker se bodo vsaj rešili nasilja, ki ga uganjata doma Pašić in Pribičević. Za svoje pošteno delo bodo dobili vsaj pošten zaslužek, ne bo pa tako, kakor je bilo doma, da velja že tisti za protidržaven element, ki pove na glas, da je lačen. Ljudi, ki so tako delali z vami, bo ljudstvo samo neusmiljeno obsodilo. Hvala Bogu, danes je zapihala druga sapa in Pribičeviću je odklenkalo. Ta mož je vzrok, da nas je moralo mnogo zapustiti svojo domovino in svoje stariše in svoje žene in otroke, kar si bomo zapomnili za večno. Upamo, da bomo s temi vrsticami zavezali jezike vsem, ki ne govorje resnice. Na domovino pa ne bomo pozabili nikdar in srčno pozdravljamo vse naše znanke in prijatelje in sorodnike. — Leopold Potrpin, Hladnik Andrej, J. Šuligoj, Vinka Furman, Franc Škrabar, Ivan Stritar.

Vrhnika. V zadnjem času so začeli demokratski blatiti po »Jutru« in »Orjuni« pristaše SLS ter vse njene ustanove in korporacije. Niti evharističnega shoda, ki je stroga cerkvena prireditve, ne puste v miru; zlorablajo gostilniške dogodke vale krivdo na prireditelje. Potem, gospodje, je po vaši logiki kriv predsednik vseh tatvin, ki se gode na velesojmu. Sicer ni naš namen polemizirati z Jelovškovo družbo; toda povdariti pa moramo sledeče: Videli ste, da po padcu režima nismo izvajali nobenih konvencij; zatorej je iz prvotne potuhnenosti začel rasti greben sovražstva, ovaduštva in blatenja. Pričeli ste groziti razobešalcem zastav, uganjati orjunske protekcionizem na pošti, da ne govorimo o tem, kar uganjajo veleučeni pedagogi iz Goriske. Mar mislite, da smo res tako slabotni, da bomo dopuščali to naprej?

Gora Oljka. Kdor je bil na velesojmu, je videl razstavljene goroljske zvonove. Veseli smo jih, da bodo zopet doneli po savinjski dolini. A kdor se nam roga, naj pomisli, da je povsod denarna tiska in smo mogli le teko

p Shod Marijinih družb v Logu pri Vipavi. Na željo knez nadškofa dr. Sedeja se vrši dne 2. in 3. septembra t. l. v Logu pri Vipavi shod vseh slovenskih Marijinih družb. Prireditelj bo strogo verskega značaja in se vrši v cerkvi. Slovesno sv. mašo bo daroval knez nadškof dr. Sedej. Preskrbljeno je, da bo pri službi božji oba dneva pela vsa cerkev.

1j Proslava dvajsetletnice. V sredo, dne 20. t. m. se je vršila na verandi hotela Union dvajsetletnica mature I. drž. gimn. v Ljubljani. Razen 29 tovarišev sošolcev so se udeležili proslave tudi njih trije že živeči učitelji: vladni svetnik Senekovič ter profesor Bartel in Wester. Navzoč je bil tudi šolski sluga Vokaun, ki slušbuje že trideset let na istem zavodu. G. prof. Svetina in zadržani tovariši so se pismeno opravičili. Ob otvoritvi slavnostnega večera se je spomnil tov. prof. Prebil umrlih tovarišev; med banketom se je zahvalil tov. dr. Korun navzočim gg. profesorjem, tov. kan. dr. Kliuar pa je opozoril na lepo, očetovsko prijazno razmerje, ki je tedaj družilo učitelje in učenice, ki jim nikdar ne pozabimo dolžne hvaležnosti. S popevanjem narodnih popevk, katere sta improvizirala zlasti tov. Badjura in Hočevlar, ter z oživljanjem dijaških spominov smo za hip pozabili na svoje vsakdanje stanovske dolžnosti in skrbti in se bratovsko odkrito porazveselili. Le žal, da nam je ta lepi večer tako hitro potekel! Drugo jutro smo se udeležili vsi z gg. profesorji vred zadušnice za umrle tovariše, ki so je opravil v alojzijeviški kapeli tov. prof. dr. Fr. Trdan. Po fotografiranju na alojzijeviškem vrtu smo se razšli z željo, da se snidemo ob srebrnem jubileju z navzočimi gg. profesorji in tudi tistimi tovariši, ki so bili to pot zadržani.

lj Vlom v trafiko. Invalid Ciril Kranjc, trafikant na Prulah, je prijavil, da so vlomili neznaní lopovi v njegovo trafiko. Pokradli so mn. vrč raznih nikotinskih cigaret.

kradi so mu več raznih pisכותov, pisarni-
ških potrebščin in znamk, nekaj jestvin, dve
zimski suknji, zlat prstan in ovratno veri-
žico in pa precej tobačnih izdelkov v skupni
vrednosti preko 4000 Din.

lj Pazite na zeparje. Na glavnem kolodvoru v Ljubljani ali pa na električni cestni železnici med vožnjo od kolodvora do pošte je bila ukradena trgovcu Adolfu Kordinu listnica, v kateri je imel 1000 Din. 60.000 a. K.

potni list, velesejmsko legitimacijo in pa mesečno tramvajsko karto. — Služkinji Mariji Trebežnikovi je bila ukradena na Vodnikovem trgu črna usnjata torbica z vsebino 200 Din.

lj Ubegli deček. Od svojih starišev, ki
stanujejo v vagonu na ljubljanskem polju,
je pobegnil 14 letni dečko Bruno Mekina, do-
ma iz Trsta. Deček je močan, dobro razvit
in je čedno oblečen, pokrit z rjavo sportno
čepico.

lj Policijske objave: Včeraj je bilo vloženih 28 prijav in sicer radi tatvine 2, radi vloma 1, radi kaljenja nočnega miru 2, radi pijanosti 3, radi nedostojnega vedenja 3, ra-

22. avgusta 1924.

Danes je ugodno vreme pospeševalo obisk na sejmišču. Prišlo je obilo trgovcev iz cele naše države. Iz liste stanovanjskega urada je razvidno, da prihajajo obiskovalci skoro iz vseh večjih krajev cele države. Ni ga mesta in kraja v državi, ki ne bi bil imenovan v tej listi. Vsekakor je obisk zadovoljiv. Za danes se računa na približno 10.000 obiskovalcev. Med inozemci, ki se vedno bolj interesirajo za to naše gospodarsko prireditve, moramo omeniti da je prišel kot zastopnik nemške republike danes si ogledat sejma g. K. Goetz, univerzitetni profesor iz Bona (Nemčija). Omeniti moramo obiskovalce iz Rima, iz Aten, Solije, Monakovega, Frankfurta ob Menu, Virtemberske i. dr. Celo iz Nove Zelandije se je oglasil V. Marinović, dalmatinski rojak. Ogledal si je vselejsem tudi češkoslovaški nar. poslanik dr. Matoušek. Napovedan je obisk predsednika Zemaljskega saveza industrijalaca g. S. I. Alexandra in gen. tajnika te institucije g. dr. M. Bauera.

Splošno vlada velika zadovoljnost med razstavljalci, ker se kupčije razvijajo zelo ugodno. Vse stroke se morejo pohvaliti z lepimi zaključki.

Sejemska uprava bo že začela zbirati prijave za prihodnji velesojem v l. 1925, ker si mnogo razstavljalcev želi zasigurati stare prostore.

Posebej opozarjamo na konjsko razstavo, na kateri bo okoli 150 konj. Razstava se otvori v nedeljo ob 9. uri dop.

OGENJ NA LETNEM TELOVADIŠČU.

V sredo popoldan je bilo na letnem telovadšču Ljubljanskega Sokola poizkusno gašenje z gasilnim aparatom znamke »KNOCK-OUT«. Prisostvovalo je nad 1000 ljudi. Za poizkus je bila postavljena piramida dolga 5½ m, široka 3½ m in visoka 2 m. Zgrajena je bila v oblik elipse z enim nadstropjem. Vsa koloba je bila obložena s približno 350 kg suhih drv ter 150 kg mrve in slame. Ves material je bil v prisotnosti vsega občinstva dobro prepojen s petrolejem in bencinom. Ko so je piramida prižgala je v momentu izbruhnil močan ogenj.

Za gašenje ogromne goreče piramide se je uporabil gasilni aparat od 100 l vsebine. S tem aparatom je pogasila ves veliki požar ena oseba v teku ene minute. Potem se je pokazalo obklistvu uporabljanje manjšega aparata od 10 l. S tem, da se je aparat enostavno obrnil, je pričel takoj delovati.

Posebnost vseh aparatov znamke »Knock-out«, je, da ne gase kot druge znamke z vodo, ampak s penami. Kamor ista pade, takoj uduši ves ogenj. Na naše informacije, ako pena škoduje obleki in sploh materialu, se nam je pojasnilo, da ista ne pušča nikakih sledi, ter je popolnoma neškodljiva.

Tvrdka, ki je napravila gornji potkus, ma tudi specialne aparate za gašenje čiste- ga bencina, olja, petroleja itd., nakar opozar- jamo zlasti veletrgovine in trgovine z lahko gorljivimi tvarinami.

Pripominjamo, da se s temi aparati za-
more udušiti ogenj gorečih rezervoarjev ben-
zina, petroleja itd., ne da bi se pri tem kakor-
koli pokvarila kvaliteta preostalega materi-
ala.

Z izumom tega aparata je napravljen nov velik korak k obrambi našega premoženja ter je vsem industrijskim in trgovskim obratom nabava kar najbolj priporočljiva.

Glavno zastopstvo za vsa Slovenijo ima MEXIDA«, družba z o. z. Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 34, II. nadstropje, kjer so zainteresentom vsa pojasnila na razpolago.

DRAVA, D. D. MARIBOR.

Posebno pozornost vzbujajo v paviljonu C (v pokritih in in polpokritih prostorih) prvovrstni izdelki »Drava« d. d. Maribor, opnjenega pohištvo, hladilne naprave, jermenice, zaboji. »Drava« je posna industrijska delniška družba v Mariboru.

o. z. v delniško obliko, je v teku 5 let svojega obstanka zavzela zelo važno mesto v vlogi dobavitelja lesne industrije Slovenije. Takoj ob prvih početkih svojega delovanja je pričela

vellkopoteznim proizvajanjem in trgova-
jem v lesu ter prehajajoč v teku časa k
imdalje dovršenejšemu obdelovanju lesa
osegla do danes nad vse razveseljivo stop-
jo razvoja.

di prekoračenja cestno policijskega reda 13, radi prestopka obrtnega reda 1, radi pasjega kontumaca 3. — Aretirali so 6 oseb.

Ij Vojaška godba na Sušaku potrebuje
nujno 24 godbenikov za različne instrumente.
Prošnje je vlagati do 1. septembra 1924 na ko-
mando mesta na Sušaku. Natančnejši pogoji
so razvidni iz oglasa, ki je nabit na mestni
deski.

1) Umrli so v Ljubljani: Franc Kotnik, poljski dninar, 24 let. — Alojzija Pritekel, železničarjeva hči, 2 leti. — Ivan Suštaršič, posestnikov sin, 32 mesecev. — Ivana Jager, mesarjeva žena, 63 let. — S. Marj. Kolumba Zupančič, usmiljenka, 42 let.

čni velesjem.

Na svojem sedežu v Mariboru je na izredno ugodnem mestu ob Dravi, kjer pristajajo splavi, uredila veliko parno žago, opremljeno z vsemi modernimi sredstvi, kakor umetno sušilnico itd., ter se nahaja sredi obsežnega 70.000 m² velikega lesnega skladišča, po katerem je napeljana cela mreža industrijskih tirov; eden slednjih vodi neposredno na obale Drave, oddaljeno komaj par sto korakov. Poleg žage si je družba tokom časa uredila celo vrsto obratov za razne lesne izdelke. Od teh je omeniti predvsem veliko strojno stavbeno mizarstvo, delavnice za izdelovanje stavbeno mizarских oprem, kakor oken, vrat, stopnic pri novih stavbah, dalje poseben oddelk za hladilnice in druge aparate umetno-hladilne stroke, izdelovanje zabojev, kateri slednji omogočajo kar najintenzivnejšo izrabo izrezanega lesa, dočim popolnoma neporabni odpadki služijo za kurjavo pogonskega stroja, ki deloma neposredno in deloma potem električnih motorjev goni vse te obrate, lokomobile s 120 HP.

V paviljonu F. 191 je razstavljenih nad 30 otroških vozičkov najnovejšega tipa, krasno domače delo, ki nam priča, da se tudi doma lahko mnogo naredi, če je podjetnik vedno sam pri delu in tudi domači delavci so zmožni marsikaterega dela ter se ne strahijo zmožnosti tujcev, ki se pri nas žalibog le preradi protežirajo. Pozornosti vredna so nova dvokolesa za otroke od 5 do 10 let, ki so narejena ravno tako kot velika dvokolesa samo v mali obliki. Nadalje novi avto v katerem se lahko vozita dva dečka v starosti 10 let. Novost je otroški voziček na krogličih tečajnike. Dalje je razstavljenih tudi mnogo dvokoles različnih modelov, razni mali kompletni motorji amerikkanskega tipa, Evans, Omega, Orionette, Motorette itd. Posamezni mali motorji za montirana navadna dvokolesa od 1 do 2 HP. Plašče in zračnice po čudovito nizki ceni, vsakovrstne dele za dvokolesa, šiv. in razne druge stroje, velika izbira šiv. strojev že od 1200 Din naprej. Tvrdba je znana širom naše domovine pod imenom »Tribuna« ter razpošilja svoje izdelke v velikih množinah na Balkan. Podjetje je edina moderno urejena tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Jugoslaviji, ter ima svoj sedež v Ljubljani, Karlovska c. 4.

Ure. V paviljonu G 207 b se nahaja trgovina z urami firme Ivan Pakiž v Ljubljani, katere posebnost je eno leto idoča ura; obenem ima firma veliko zalogo vsakovrstnih preciznih ur, zlatnine in srebrnine in predmetov. Nakup je tu najcenejši, prodaja se na drobno in veliko. Firmo je zaradi solidnih cen priporočati.

Konjska razstava. V nedeljo dne 24. t. m. ob 9. uri dopoldne se vrši na prostoru ob sejmišču otvoritev konjske razstave. Naše kmetovalce opozarjamo, da obiščejo to zanimivo in poučno razstavo.

Prodavanje v higijski razstavi. V soboto, dne 23. t. m. predava ob 16. uri g. dr. Jamar Tone, zdravnik v Ljubljani »Problem etike v Sloveniji«.

Usnjarska industrija na velesejmu. Usnjarska industrija se nahaja v paviljonu I, poseben paviljon pa si je postavila znana firma Indus d. d., Ljubljana. Podjetja, ki so razstavila v paviljonu I, so sledeča: Petovla, Breg pri Ptuj; Mally, Tržič; Fenix, Celje; Oblat, Ljubljana; Potočnik, Kranj; Kozina, Karlovac; Jakil, Karlovac; Kozina, Tržič; Ljubljana; Podvinec, Radeče; Jelenc, Tržič; Vesna, Ljubljana; Prešeren, Kranj; Maher i drug, Ljubljana; Pokrajinska zadruga sedlarjev, jermenarjev itd., Ljubljana; Produktivna zadruga čevljarjev, Ljubljana; Krisper, Ljubljana; Adria, Ljubljana; Orož, Kranj; Jančigaj, Zg. Šiška; Jelenc, Tržič itd. Izdelki, ki jih nudi naša zelo razvita usnjarska industrija, so sledeči: čevljarstva potrebščine, gornji del čevljev, čevlji, tročji čevlji, denarnice, gamaše, gonilna ormena, jermenčki za čevlje, sploh jermenarski izdelki, kovčki, listnice, sedla, usnjene orblice, vsakovrstno usnje itd.

Mlinske potrebešine. Tvrda ČADEZ & BRCAR, Ljubljana je razstavila v paviljonu št. 230 najmodernejše mlinske kamne, govilna jermena znamke »Special«, vodno turbino in vse ostale mlinske potrebešine. Posebno pozornost vzbujata prostoviseči sealec in stroj »Omega«, kateri v obratu proizvaja prav lep ješprenček. Ker imenovana tvrdka zastopa v mlinarskih krogih dobroimeno tovarno mlinskih strojev in vodnih turbin Josip Prokopa sinovi v Pardubicah

štajerske novice.

š Odlikovanje zaslužnega biseromašnika. Župnik in dekan v Novi Cerkvi pri Celju, č. g. dr. Lavoslav Gregorec, je bil odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje. Zaslužni biseromašnik je bil večletni urednik »Slovenskega gospodarja«. Častilamo kar najprisrčneje!

Š Naši župani. Izvoljeni so sledeči pristaši
SLS: Anton Lorbek v Kamnici; Franc Bradko
v Jelovcu; Ljudevit Fluher pri Sv. Petru niže
Maribora; Dragotin Swaty v Št. Ilju v Slov.
gor.; Ivan Vicman v Cirknici; Josip Reiter
v Ceršaku; Jurij Menhart v Svečini; Franc
Šparl v Jarenini; Matija Peklar v Sp. Jakob-
skem dolu; Leopold Supanič na Pesnici; Fr.
Požanek v Lajtersbergu; Karol Aubl pri Sv.
Lenartu v Slov. gor.; Ivan Žel pri Sv. Bene-
diktu v Slov. gor.; Simon Kurbus v Drvenji;
Franc Ketiš pri Sv. Treh Kraljih; Ivo Urbas
na Slemenju; A. Štern v Račjem; S. Potočnik
v Framu; Ivan Krener na Malni; Konrad Repa
v Partinju; Anton Borko na Kogu; Iv. Potis
na Gorenjskem vrhu; Ignac Vindiš v Leskov-
cu; Franc Milošič v Skorošnjaku; Miha Mla-
kar v Velikem Okiču in Franc Medved v Ve-
liki Varnici.

Š Petindvajsetletnico mature so praznovali v Celju dne 19. t. m. v ožjem krogu slovenski celjski maturanti iz leta 1899. Deset Slovencev je maturiralo leta 1899. na celjski gimnaziji. Od teh so trije legli v prezgodnji grob: kand. filozofije Blaž Trofič, kaplan Fr. Ogradič in župnik Jan Luskar. Petindvajsetletnice so se udeležili: dekan dr. Franc Cukala, notar Ivan Kolenc, revident južne železnice Jakob Majerič, župnik Franc Ozvatič, sodni svetnik Janko Sernec in podjelnik Karel Troha. Profesor Jože Skrbinšek v Pragi je bil zadržan. Zjutraj je služil dekan dr. Cukala v kapucinski cerkvi za rajne tovariše in profesorje sv. mašo, katere so se jubilanti udeležili. Nato se je razvil v očetovi hiši sodnega svetnika J. Serneca prav živahen sestanek. V tej hiši so se bivši maturanti shajali čestokrat k »prepovedanim« pevskim, govorniškim in pisateljskim vajam. Kake žive spomine so znali zbuditi razni govorniki...! Razume se, da je g. svetnik Sernec povabljeni tovariše odlično pogostil. — Na svidenje čez pet let!

Š izseljevanje naših rudarjev v Francijo. Iz Laškega nam poročajo, da se je izselilo mnogo rudarjev iz Breznega in Hude jame v Francijo, kjer jim obetajo do 40 frankov dnevno.

Koroške novice.

k Promocija. Za doktorja bogoslovja je bil promoviran koroški rojak Rudo Blüml, doma iz Št. Pavla pri Zili.

k Proti slovenskim napisom. Po Podjunski dolini hodijo orožniki in zahtevajo, da se odstranijo vsi samoslovenski napisi. Namesto njih je treba napraviti nemške ali vsaj nem-

(Č. S. R.), je zatorej tudi že napravila več dovoljnih zaključkov; ista je od zadnje razstave razveseljivo napredovala, kar je pač najboljši porok, da zalaga mlinski trg s prvovrstnimi izdelki in s konkurenčnimi cenami, tako da jo zamoremo vsem p. n. interesantom kar najtopleje priporočati.

»Elektro Company«, bivša Tratnikova trgovina z elektroteh. premeti na Sv. Petra cesti 25, je razstavila v paviljonu H 332. Na razpologo ima vsakovrstne elektr. predmete od motorja do najnovejših radio-aparatur. Vse prvovrstno inozemsko blago. Posebno priporočljive so žepne svetilke »Turnlight«, ki imajo najdaljšo gorljivost. Družba je na velesejmu napravila lepe kupčijske zaključke.

šolske knjige! Vse šolske potrebščine!

ima v bogati izbiri

»NOVA ZALOŽBA«

R. Z. Z. O. Z. — LJUBLJANA

Kongresni trg šte. 19 — v nunski hiši.

Priporoča svojo bogato zalogo pisarniških potrebščin za urade in dom. — Prodaja knjige lastne in drugih založb, tudi inozemskih.

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

Manes in »Manes«.

(O Opriliki razstave v »Jakopičevem paviljonu«.)

Društvo čeških umetnikov, ki prireja sedaj v »Jakopičevem paviljonu« pod Tivolijem razstavo svojih del, nosi svoje ime po ustanovitelju novejšega češkega slikarstva. Stara praška slikarska rodbina Manesov sega v Pragi že v 18. stoletje nazaj; nad vse pa se je povzdignil Josef (1820—1871), ki je v tradicionalnem slikarskem miljeu zgodaj pokazal nenavadne zmožnosti. Že v šoli pri pijaristih je bilo slikarstvo in risanje njegov najljubši, skoro edini predmet, in ko se je zgledil, 15 let star, za sprejemni izpit na akademijo, je obvladoval tehniko že tako dobro, da je celo sam že druge poučeval. Študije človeškega telesa, ki so se vršile na akademiji, je potujoč o počitnicah s svojim Očetom Antoninom (1782—1848) izpopolnjeval s popotovanji po Češki, kjer je opazoval značaj pokrajine. Ta potovanja so postala za njegov nadaljni umetniški razvoj naravnost značilna in so določila razvoj, smer in značaj njegove umetnosti. Kar mu je akademija mogla nuditi, je kmalu znal in je že zgodaj razstavljal in dobival premije. Poleg običajnih kompozicij se je posvetil tudi novelističnim sujetom in začel še na akademiji ilustrirati češke narodne pesmi. Ker pa mu nazadnje akademski uk ni mogel več zadoščati, je odšel v München, kjer je enako mnogo stradal, kakor študiral, vendar pa bolj opazoval ko v resnici ustvarjal. V Münchnu je bil največje vplival P. Cornelius z resnobo, strogostjo in veličastno stvarnostjo svojih monumentalnih kompozicij. Teženje, ki ga je kazal Cornelius s svojim stremiljenjem po izrazito narodnem nemškem slogu, na Manesa ni ostalo brez vpliva.

L. 1847. se je vrnil domov in kmalu začel v živahni vrtnice narodnega življenja. Prapor s sliko sv. Vavilava, ki ga je pri njem naročila narodna garda v Kraljičinem gradu, je bil že na zunan nekak simbol nove dobe. Udeleževal se je narodnega gibanja in pomagal ustvariti prvo društvo čeških slikarjev (1849). To ga je poslalo v Kromeriz, kjer bi naj portretiral najznamenitejšje voditelje češkega naroda. Na Moravi, ki je dotlej še ni poznal, so se mu v kraju, kjer je češki tip najbolj čisto ohranjen, odprle oči za njegove značilne poteze. Tukaj je v njem tudi vzklija želja, prepotovati češki svet in ga s slikarskimi očmi študirati v njegovih pristnih, domačih potezah.

Tako je nastal iz Manesa značilni popotnik slikar, kakor se je sam večkrat narisal: s torbo na hrbtu, okovano palico v rokah, cigaro v ustih in čepico, pogumno pomaknjeno v tilnik. In v svoje risanke je shranjeval vse, kar se mu je zdelo važno: pokrajine in ljudi, obleke, gozdne in poljske cvetke, mah in skrivenčene korenine, pred vsem pa svoja ljubljena drevesa, ki so bila še zadnja njegova misel, ko se mu je že bil omračil um. Tako se mu je počasi oblikoval z opazovanjem tip češkoslovaške pokrajine in njenega človeka.

Pot ga je vodila včasih tudi preko čeških mej, s svojo umetnostjo pa je vedno ostal doma. Pripravljal se je na eno svojih glavnih del, ilustrirano izdajo kraljedvorskega rokopa, v kateri se je njegova nacionalno izrazita umetnost, posebno v ornamentiki, pokazala na svojem višku. Prvi snopiči so izšli l. 1860., delo samo pa v sled malomarnosti občinstva ni bilo nikdar v prvotni zasnovi končano; njegove zbrane ilustracije k telstu kraljedvorskega rokopa so izšle šele sedemnajst let po njegovi smrti. Vmes je risal humoristične skice, študiral stare češke rokopiše, risal naslovne liste, diplome in ilustriral sveto pismo z inicijalkami v bizantinsko-romanskem slogu, toda z lastno koncepcijo. Akvareli, dekorativne risbe, skrb za ohranitev spomenikov stare češke umetnosti, študij narodne arhitekture, ilustracije narodnih pesmi, praporji za razna društva: vse to je dalo Manesu prilik dovolj, da je razvijal svoj lastni, obenem pa pristno češki slog, značilen po svoji koncepciji in ornamentiki. L. 1866. je končal eno svojih najznamenitejših del, sliko na uri posvetovalnice praškega starega mesta, v kateri je s pomočjo zodijskalnih znakov in alegorij dvanaestih mesecev na originalen način izrazil razmerje češkega človeka do zemlje in neba. Leta 1867. je bil tudi na etnografski razstavi v Moskvi, toda tam so se že kazali prvi znaki njegove duševne bolezn. Iskal je zdravja v Italiji, pa

ga ni našel; po več ko leto trajajočem trpljenju ga je v zreli moški starosti ugrabila smrt.

Njegovo veličino so Čehi kmalu spoznali. Prvi je nanj opozoril Neruda s svojim nekrologom, ki je genljiva elegija nad tragično usodo in smrtjo velikega umetnika. Da je bil poklican, da je bil posvečen umetnik, o tem niso dvomili, samo da njegove velikosti dolgo niso znali oceniti. Prva ga je spoznala in ocenila ona generacija, ki je bila ob njegovi smrti dvajsetletna. Vodila sta jo Miroslav in Renata Tyrš, ki sta pokazala, da je bil Manes eden največjih čeških umetnikov in v čem je njegova velikost. Pristranost, neznost, udanost, plemenitost, prečernost narodnega karakterja, ki odseva iz njegovega dela, so kmalu odkrili. Med mlajšimi je Max Dvořák kot historik analiziral njegov razvoj. Pokazal je, da Manesova umetnost ni nikak slučajen produkt, ampak da odgovarja nje razvoj splošnemu toku evropske umetnosti. Manesova genialnost je v tem, da tega razvojnega procesa ne doživi z nekakim posnemanjem prejšnjih vzorov, ampak v svoji izoliranosti iz neke notranje sile, sam za sebe, z močjo svojega genija. V njegovi umetnosti veže testament rokokoja krasna in bogata vez z realističnim impresionizmom, prepad med obema je premostil z visoko vloženim mostom lastne konstrukcije.

Petdesetletnica njegove smrti je zanimanje za njegovo umetnost še bolj poglobila. Čehi jo zbirajo, študirajo in zrejo v nji ne samo dokument lepe preteklosti, ampak dokaz lastne sile, lastnega tvorbnega genija.

pr Triglavski: Hudič. Odloemek iz politične komedije. V Ljubljani, 1924. Založilo uredništvo »Slovenec«, 16 str. Cena 5 Din. Duhovita satira na sodobne politične razmere, ki je izšla v »Slovenčevem« listku. Škoda bi bila, če ne bi izšla v ponatisu. Uredništvo je hotelo vstreti predvsem našim izobraževalnim odrom, ki čestokrat uprizarjajo prav plehke stvari iz tuje literature. Veseli pa bodo ponatisa tudi ljubitelji politične satire. Dobiva se v uredništvu »Slovenec« in pri »Novi založbi« v Ljubljani.

pr Meštrovičeve razstave. Slavniki kipar Ivan Meštrovič priredi v kratkem razstavo svojih del v Splitu in na Sušaku. Obenem bodo razstavili svoja dela Joža Kejakovič, Vladimir Bečić in Jeronim Miše.

pr Gledališke beležke. Nemški pisatelj Franz Werfel je ravnokar dovršil svojo veliko zgodovinsko dramo »Juanes in Maksimilijan mehikanski«. Krstna predstava se bo vršila meseca oktobra, in sicer ob priliki glasbenega in gledališkega festivala v nemškem ljudskem gledališču na Dunaju. — Julij Lebl je imenovan za dramaturga in prvega režiserja v »Švandozem divadlu« v Pragi. — V Berlinu pripravljajo nemško premijero Bernard Shawove igre »Nazaj k Metuzalemu«. Renaissance-Theater je posvetil pozornost Francozu Paul Claudelu, čigar »Oznanjenje« se pripravlja za to sezono. Georg Kaiser je napisal novo delo »Gilles in Jeanne«. Alfred Brust stopa v ospredje s svojo »Trilogijo Tolkenings«. Iwan Goll je dovršil dramo »Metuzalemu«. Na berlinskih odrih pridejo v tej sezoni do besede med drugimi Saint Georges de Bonhélier, Pirandello, Marinetti itd. — Znani ruski baritonist Šaljapin se bo vrnil po zimski v Moskvo, kjer bo pel v Velikem gledališču.

pr Pet meških zborov je založil Šentjakobski pevski zbor v Ljubljani in sicer: E. Adamič »Naročilo« a Din 4.50, ter I. Pavlič »Dekle v rdečih tulpah« a Din 3.50, »Kmečka balada« a Din 3.50, »Dekle med rožami« a Din 2.— in »Nagrobnična« a Din 3.— Zbori, o katerih se je kritika prav pohvalno izrekla se dobe v Šentjakobski knjižnici v Ljubljani. Zunanji naročniki naj pošljejo denar naprej ter za pošto 50 par.

Narodno gledališče.

Petek 22. avgusta drama: Paglavka, veselo-igra. Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota 23. avgusta opera: V vodnjaku, Cavalleria rusticana, gostovanje dr. Maksa Morica. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Nedelja 24. avgusta opera: Gorenjski slavček, narodna opera. Začetek ob pol 8. zvečer.

Nedelja 24. avgusta drama: Firma P. B., veseloigra, začetek ob 8. uri zvečer.

Ruski komorni pevec A. Valentinov. Za bodočo gledališko sezono je angažirala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani ruskega komornega pevca-tenorista Valentinova kot svojega člana. Gospod Valentinov je rodom

iz Moskve ter je dovršil petrograški konzervatorij. Nato je bil angažiran kot prvi tenor petrograške opere »Narodni dom«. Po angažmaju v Petrogradu je odšel na moskovsko opero »Zimina«, kjer je kreiral vse prve tenorske partije z velikimi uspehi. Po revoluciji je odšel iz svoje domovine ter potoval skoro po vsej Evropi. Nastopal je na Danskem in Holandskem, pel v Švici in v Avstriji, posebno na Dunaju kot gost ljudske opere. Zadnje leto je bil angažiran kot prvi tenor opere v Gracu. Gospod Valentinov ima naštudiran zelo obsežen repertoar. V Ljubljani nastopi prvičkrat v začetku septembra t. l.

»Cavalleria rusticana« z dr. Morieem v našem Narodnem gledališču. V soboto dne 23. t. m. se vrši v naši operi repriza obeh enodejank in sicer »V vodnjaku« ter »Cavalleria rusticana«. Lidunku v operi »V vodnjaku« in pa Santuzo v »Cavallerii rusticani« poje tokrat gospodična Božena Vanečkova. Vloga Turidduja pa poje kakor pri prvi predstavi tudi tokrat dr. Modic. Vse ostale vloge so v isti zasedbi kakor pri prvi vprizoritvi.

Nedeljske predstave v Narodnem gledališču. V nedeljo dne 24. t. m. se vršita v Narodnem gledališču v Ljubljani dve predstavi in sicer vprizori drama ta večer ob 8. uri vele-zabavno ameriško veseloigro »Firma P. B.«, v operi pa se poje ob pol 8. uri opera »Gorenjski slavček« v svoji navadni izvrstni zasedbi. Na obe predstavi opozarjamo posebno občinstvo z dežele in pa naše goste iz cele kraljevine. Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blaginjah in opernem gledališču.

»Seviljskega brivca« smo sinoči dohiti-žal šele tam, kjer se burka docela, kar skoro preveč prečerno razbrzda: ob britju. Bučna veselost od neprestanega smeha in grohota pa ni mogla več zapirati ust, oči, ki jih je venomer zalivala prekipevala radost, so z ušesi vred komaj še sledile vrvež na odru. V orkestru. Nič čuda, saj so nam burko oživljali naši največji umetniki: Betetto, ki je tudi ob najhujšem norenju do zadnjega giba z mezinem umerjen — pa navzlic tej klasični umetnosti, ali pa prav zaradi nje vsaka njegova kretnja, vsak stavek, vsak zlog, če treba, sproži prepono, da smeh v burnih sunkih do bolesti pretresa telo. Da je bil v petju neprekosljiv, ne bomo omenjali. Najvernejši drug mu je bil Popov: gibčen, zvijačen kot jegulja, kot pevec do skrajnosti usovern; pa je tudi poreden: kako je le oponašal zaljubljenega grofa! Prav tako se Zupan čim dalje bolj izpolnjuje, tudi pevski; kot igralec, zlasti kot izboren komik je že dolgo splošno priznan; zdaj mu je začel izdatni glas tudi vedno bolj polno zveneti. Največ iskrenega veselja je vsemu, umetnosti jejnemu občinstvu pač napravila ga. Lovšetova s svojo gibko, ljubko, tako mehko in sladko gostolečo Rozino; saj smo jo že tako težko pogrešali. Bog daj, da bi se razmere v naši operi nikoli več tako ne zasukale, da bi morala taka umetnica zopet kdaj svoje talente skrivati. Blizajoče se operno leto po srečnih začetkih torej veliko obeta. K.

Zanimivosti.

Črnci v Severni Ameriki.

Število črncev v Združenih državah Severne Amerike se absolutno množi, relativno k skupnemu številu prebivalstva pa zelo pada. Leta 1790 je število vseh črncev v Severni Ameriki znašalo 757.000, to je petino vsega prebivalstva — leta 1860 je znašalo 4.442.000 ali sedmino vsega prebivalstva — leta 1900 je znašalo 8.834.000 ali devetino vsega prebivalstva — leta 1920 pa 10.463.131 ali desetino vsega prebivalstva. To se pravi, da je po 130 letih črncev v Severni Ameriki za polovico manj. Glavni vzrok je ta, da se belo prebivalstvo v Severni Ameriki množi večidel po vseljevanju, dočim je število črncev odvisno zgolj od njihove naravne samomnožitve. V severnih državah Unije, kjer so črnci v nasprotju z južnimi zaposleni večinoma v industriji, pa tudi smrtni slučaj presegajo število rojstev, tako da tu množitev pojema tudi iz notranjih vzrokov.

Dasi so se črnci po svoji emancipaciji 1860. leta smeli naseljevati po celem teritoriju Severne Amerike, je do leta 1910 živelo 89 odstotkov vseh črncev v južnih državah, kjer so bili prvotno od Špancev kot sužnji na farmah naseljeni. V južni Karolini in Missisippiju je število črncev še leta 1920. prekašalo celo število belih. Toda med svetovno vojno se je začel odtok črncev iz dežele deloma v mesta južnih držav, deloma proti industrijskim centrom severa. Leta 1860. je komaj petina črncev živela po mestih, leta 1920. pa se nahaja po mestih že tretjina celokupnega črnega prebivalstva Severne Amerike. Vzroki so: velika potreba po delavcih v severnih industrijah, možnost večjega zaslužka, pranehanje dotoka vseljencev iz Evrope med vojno. Vrh tega je v letih 1915-1916 bolezen uničila velike komplekse bombaževih posevkov na farmah na jugu, kjer črnci povečini delajo. Končno vleče črnce na sever večja politična svoboda, ki se jim na jugu krati. Največ črncev se naseljuje v Čikagu.

Na severu tvorijo črnci svoje kolonije z lastnimi cerkvami, trgovinami, klubi, zabaviščni in časopisi. Ker se od belih vodi proti njim velika agitacija, zaradi hiš in sta-

novanj, se črnci dostikrat naseljujejo v posebnih delih mesta. Delavci pa jim ne delajo težav in so v strokovni zvezi delavstva enakopravni. Sicer so pa črnci od svoje osvoboditve sem tako gospodarsko kakor kulturno napredovali. Glede napredka v gospodarstvu naj služi sledeča tabela:

Črnci so imeli:

	l. 1896	l. 1919
lastnih hiš	12.000	600.000
farm	20.000	1.000.000
obrtnih in trg. podjetij	2.100	50.000

cerkvenega premoženja (l. 1896) 1.5 milijonov dol., (l. 1919) 85.9 milijonov dolarjev. premoženja sploh (l. 1896) 20 milijonov dol., (l. 1919) 1.1 milijardo dol.

Kar pa se tiče izobrazbe, je znašal:

	l. 1860	l. 1919
procent analfabetov	90	20
število osnovnih šol	15	500
učencev	100.000	1.800.000
učiteljev	600	38.000
stroški za izobrazbo (dol.)	700.000	15.000.000

Tudi visokošolsko izobrazbo uživajo danes črnci, seveda na lastnih zavodih, oziroma na zavodih, ki so le njim namenjeni. Število graduiranih črncev je znatno. Veliko je storila za višjo izobrazbo črncev predvsem Howardova univerza v Washingtonu.

Najvažnejši institut za črnce pa je cerkev, ki tudi po ogromni večini vodi njihovo šolstvo. Cerkev je središče duhovnega življenja črncev, njihovo zavetišče in najjačša braniteljica njihovih človeških pravic. Tudi po cerkvi so črnci od belih ločeni in le v redkih slučajih so črnci člani belih cerkvenih občin, izvemši pri katoličanih. Največ pristaev med črnci šteje baptistična cerkev, kateri pripada okoli tri milijone črncev prebivalstva. Metodistov je med črnci okoli 2 milijona, potem pridejo prezbiterijanci, episkopaleci in druge manjše protestantske sekte. Katoliška cerkev se zadnja desetletja med črnci čedaljebolj razvija.

Črnci v Severni Ameriki imajo tudi močno tiskovno organizacijo. Vseh njihovih listov je 500, večinoma tednikov: Več kot 80 časopisov je verske vsebine, 80 časopisov izdajajo šolski in vzgojevalni zavodi, 31 je leposlovnih, glasbenih, zabavnih itd. Skupni nalog bo nad 1 milijon, kar je primeroma veliko, če pomislimo, da je po številu iz leta 1920 od 10 in pol vseh črncev pismentih okoli 6 milijonov.

PROSVITLJENI PERIKLES.

Ko je, tik pred odhodom grškega brodo-ja 3. avg. 431. pr. Kr. solnce mrknilo, in so videli vsi v tem slabo znamenje, je stopil slavn državnik Perikles h krmarju, mu zakril oči s plaščem ter ga vprašal, če vidi v tem slabo znamenje. Ko mu krmar to zanika, mu reče: »V čem se pa razlikuje ta tema od mrka, razun v tem, da je telo, ki ga povzroča, mnogo večje od plašča?«

DEDIŠČINA.

Baron Rothschild je dajal dvema sinovoma svojega umrlega sluga po 50 frankov na mesec. En sin je umrl; drugi je šel prvega v mesecu k baronu; Rothschild mu je dal 50 frankov. »In franki mojega nesrečnega brata, kje so pa ti?« je rekel mladenič. »Vaš brat je vendar mrtev.« »Ali hočete biti morda vi njegov dedič?« ga je mladi mož začuden vprašal. To vprašanje je Rothschildu tako ugajalo, da se je »dediščini« odrekel.

Poravnajte naročnino!

Lovci, strelci Oglejte si puške!

INFORMIRAJTE SE GLEDE POPRAVIL!

PUŠKARNA PAVILJON »F« 158.

Puškarna se je ustanovila na združni podlagi pred štirimi leti in se je zadnji čas uredila kot najmodernejša tovarna orožja. V svojem obratu zaposluje 60 delavcev večinoma strokovnjakov — puškarjev Slovencev iz Koroške in Čehov. Za izučitev domačih delavcev zaposluje zadostno število vajencev. Izdeluje lovske puške vseh modernih sistemov in je tako v ceni kot v kvaliteti z inozemskimi izdelki konkurenčna. Njena produkcija zadostuje za tuzemstvo in eksportira svoje izdelke tudi v Č. S. R. Poleg pušk izdeluje tudi samokrese in točne malokalibrske strelne puške. Industrija je velike važnosti za naše lovstvo, samooobrambo in šport. Omenjamo tudi, da posluje že tri leta v Kraju državna strokovna šola za puškarstvo, katera izučuje lepo število učencev za to stroko. Izučeni bodo tudi najboljši državni puškarski mojstri, kar je za našo armado največje važnosti. Vendar je bojazen, da se šola letošnje leto zapre, in to v sled malenkostnih plač, katere dobivajo strokovni učitelji. Pozivamo merodajne faktorje, da se za to šolo kar največ zavzamejo.

Gospodarstvo.

Lesni trg.

Na domačem trgu so se izjalovile vsled dokaj slabe žetve vse nade, da bi prišli poljedelci do večjih denarnih sredstev ter da bi na ta način oživila stavbena delavnost in s tem v zvezi povpraševanje po stavbenem lesu. Za tekoče leto v tem oziru ni pričakovati nobenega zboljšanja več.

Izvoz je dovoljen posebno, če se vpoštemamo, da skoraj vsako leto v avgustu, ki tvori nekak prehod med letno in jesensko sezono, nastopi stagnacija in se izvoz razvije šele v septembru ali oktobru. Naša glavna konkurentinja, kakor smo že parkrat omenili, je Avstrija, ki je v Italiji dobro vpeljana, ima solidno izdelano in lepo manipulirano blago ter se drži precej točno dobavnih rokov. Tamošnji izvozniki se zelo trudijo doseči znižanje jadranskega tarifa, ker njih izvoz v glavnem vendar le gravitira proti Trstu, posebno, ker je bila v zadnjem času Nemčija le slaba odjemalka. Sploh se hoče Avstrija na mednarodnem lesnem trgu na vsak način dobro vsi-drati, posebno v Franciji in Belgiji, kamor je poslala že svoje izvidnike — strokovnjake, ki so stopili v stik s tamošnjimi veletrgovci in so dotične trge dobro preštudirali.

Sklepi londonske konference bodo na vsak način ugodno vplivali na mednarodno gospodarstvo in upravičeno pričakuje trgovski svet, da se lahko nadeja boljše bodočnosti. Z ureditvijo reparac. problema se bodo konsolidirale vse srednjeevropske države, sklenile se bodo trgovske pogodbe, ki bodo vplivale na gospodarski razvoj, dvignila se bo delavoljnost, produkcija in povečal konzum.

Z ureditvijo reparacijskega vprašanja in vrstilitvijo gospodarskih prilik, si obeta tudi mnogo mednarodna lesna trgovina. Pričakovati je v prihodnjem letu večje stavbene delavnosti v Franciji, Belgiji in Nemčiji, ki bodo konsumirale precejšnje količine stavbenega lesa ter upajmo, da se posreči tudi našim izvoznikom zasidrati se na ondodnih tržiščih.

Naš dinar se je v zadnjem času nekoliko ustalil in nudi inozemcem ugodno bazo za nakup, kar bo na vsak način povečalo povpraševanje in raditega se nam ni treba bati, da bi se v doglednem času cene našemu stavbenemu lesu izdatno znižale.

Tendenca čvrsta, cene čvrste.

V naslednjem navajamo cene, ki so se šle tekom zadnjega tedna doseči. Pro 1 m³ franco vagon Postojna ali Podbrdo.

Jelove deske: 12 mm I., II., III. Lit 220 do 230, 12 mm I., II. Lit 230 do 250, 18 do 60 mm I., II., III. Lit 195 do 205, 18 do 60 mm I., II. Lit 205 do 215, 18 do 60 mm III. Lit 165 do 175, morali monte Lit 200 do 215, tesani les monte Lit 115 do 125, tesani les sortiran Lit 125 do 135, testoni monte Lit 185 do 195, bukovo oglje vilano za 100 kg Lit 32 do 34, bukova drva cepanice z 10 odst. okroglice za 100 kg Lit 8.50 do 9.—.

Tržno poročilo.

Žitni trg. V minulem tednu so cene posebno prve dni postale precej čvrste tako, da je pšenica poskočila zopet na ceno Din 3.80. Po moki vlada še vedno živahno povpraševanje iz inozemstva, kjer mlini dosežejo boljše cene kakor pri domačem konzumentu. Koruza notira Din 325 do 330 pariteta Sisak, medtem ko se vsled starih zalog koruza ponuja v Ljubljani pri odjemu celih vagonov še vedno Din 325. — Oves, ki je v kakovosti zelo slab, se še vedno trguje živahno na bazi Din 3.— iz Bačke. Pripomniti je še, da so vse naše cene mnogo nižje kot druge svetovne cene.

Sladkorni trg. To blago ima zabeležiti v zadnjem tednu zopet malo znižanje, medtem ko promptnega blaga vsled zakasnelih pošiljav iz Italije precej primanjkuje. Tudi Java sladkor se zakasnil za več dni. Kocke notirajo danes Lit 298, kristal Lit 240, pariteta Postojna. Te cene veljajo za italijansko blago. Sladkor iz nove kampanje, iz jugoslovanskih tvornic bo prišel na trg v prvi polovici meseca septembra ter se isti ponuja pri odjemu celih vagonov po Din 16.50.

Dunajski živinski trg. 18. t. m. je bilo na dunajskem trgu 3343 komadov goveje živine. Uvozile so: Rumunija 1226 kom., Ogrska 704, Jugoslavija 654, Nemčija 208, Češkoslovaška 119, Danska 43. Avstrija sama je postavila na trg 389 kom. Cene: voli Ia. 17—19.000, voli srednji 15—16.000, bušaki 12—14.000, biki 14 do 17.000, krave 12—15.000, krave klobasariče 9—11.000 aK. Potek sejma je bil malo živahen. Cene so v splošnem padle za okroglo 4000 aK pri kg žive teže.

Amerikanska mast je danes zopet nekoliko dražja. Notira: sodi po kg 170 Dol 39.— ali Din 31.78, sodi po kg 50 Dol 39.25 ali Din 31.09, zaboji po kg 25 Dol 39.40 ali Din 32.11, kartoni po pol kg (zaboj s 50 kartoni) Dol 39.65 ali Din 32.31. Gorenje cene se razumejo za odjeme nad 2500 kg. Dolar je računat po Din 81.50 z vključeno bančno provizijo pri nakupu devize.

Cene živine v Italiji. Povprečna cena živine v Italiji je bila v pretečenem tednu sledeča: Voli Ia. Lit 5.40—6.40, IIa. Lit 5 do 5.50, IIIa. Lit 4.20—4.70, goveje meso Lit 9.50 do 10.50. Iste cene so se dosegle tudi pri biki. Krave: Ia. Lit 5—5.20, IIa. 4.50—4.60, IIIa. 3.30—3.40. Teleta: pod 3 mesece Lit 7.50

do 10, starejša Lit 5.80—6.80, telečje meso Lit 9—12.20. Prašiči: pršutniki Lit 7—7.80, meso Lit 9.60—9.80.

Tržišče jaje. Pretekli teden so se kupovala jajca na debelo po 1.55 do 1.60 dinarjev komad.

Cene plemenitim kovinam. Pretekli teden so notirale v Marseillu cene plemenitim kovinam za kg čistega metala sledeče: zlato 12.850 do 13.400 fr. fr., srebro 425 do 480 fr. fr., platina 72.000 do 77.000 fr. fr., iridirana platina (25%) 12.875 fr. fr., iridium 230.000 fr. fr., srebrni nitrit 320 fr. fr.

Naš uvoz v letu 1923.

Kakor smo že poročali, je znašala vrednost uvoza v lanskem letu 8 milijard 300 milijonov 635.742 dinarev, medtem ko je znašala vrednost izvoza 8 milijard 48 milijonov 843.930 dinarjev.

Lani se je skupaj uvozilo v našo državo raznega blaga v teži 980.530 ton, potem 1 milijon 116.507 komadov in 230.586 kub. metrov. Glavni uvozni predmeti v pret. letu so bili sledeči: bombažne tkanine v vrednosti 1 milijarde 750 milijonov (21.1 odst. celokupnega uvoza), volnene tkanine v vrednosti 713 milijonov (8.6 odst.), železnina 359 mil. (4.32), bombažno predivo 337 milijonov (4.1), stroji in aparati 307 milijonov (3.7), kava 213 milijonov (2.6), premog vseh vrst 201 mil. (2.4), sladkor 187 milijonov (2.25), oluščeni riž 127 milijonov (1.5), sirovo in napol predelano železo 117 milijonov (1.4), elektrotehnični predmeti 113 milijonov (1.4), železne tračnice in železni material za mostove 100 mil. (1.2), sirov bombaž 99 milijonov (1.2), rastlinska olja 98 milijonov (1.2), železna pločevina 90 milijonov (1.1), petrolej 88 milijonov (1.1), usnjeni podplati 82 milijonov (1.0), nepredelane kože domačih živali 81 milijonov (1.0), bombaževinate nogavice in rokavice 77 milijonov (0.9), mazilna olja 74 milijonov (0.9), vreče 70 milijonov (0.8), dovršene volnene tkanine 64 milijonov (0.8), dovršene bombažne tkanine 61 milijonov (0.7), bencin 58 milijonov (0.7), ogledala in steklo za okna 58 milijonov (0.7), vsi ostali predmeti 2 milijardi 786 milijonov dinarjev (33.5 odst.). — Prihodnjič bomo objavili podatke, iz katerih držav prihaja naš uvoz.

Navedeni podatki generalne direktije carin niso popolnoma zanesljivi. Že pri uvozu treba upoštevati, da obsega tukaj statistika tudi blago, ki je prišlo iz Ogrske in Nemčije in Ogrske na račun reparacij, torej zastoni. Znano je tudi, da deklarirajo uvozniki svoje blago višje, kot je resnična cena, medtem ko je pri izvoznikih ravno nasprotno.

V splošnem lahko rečemo, da je naša trgovska bilanca uravnotežena. — Pasivnost prejšnjih let se je skrcila na 261 milijonov dinarjev, kar je vsekakor malenkost v primeri z milijardno pasivnostjo prejšnjih let.

Upamo, da bodo podatki za leto 1924. še ugodnejši.

* * *

g Novosadska borza. Nova pšenica Din 370 do 372.50 za september, stara pšenica Din 375 do 380, koruza Din 285 do 290, oves Din 300, moka bazis nulerca Din 570 do 580, otrobi Din 205.

g Izkaz Narodne banke z dne 15. julija 1924. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepajih razlika napram 8. t. m.) Aktiva: metalna podlaga 452.0 (+2.0), posojila na menice in vrednostne papirje 1419.9 (+19.7), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun za časne izmenjave 389.9, državni dolg 2966.3, državne domene 2138.3, saldo raznih računov 121.3, skupaj 8696.6; pasiva: glavnica in rezervni fond 31.0, obtok bankovcev 5689.1 (+60.9), terjatve države 18.3 (—1.7), račun začasne izmenjave 389.9, razne obveze 366.8 (—29.1), državne domene 2138.3, azijska 63.0, skupaj 8696.6.

g Letni veliki Jernejev semenj za živino in kramarjio se vrši dne 25. avgusta t. l. v St. Jerneju na Dolenjskem.

g Znižanje tovarnino izvoznemu oglju. Prometno ministrstvo je znižalo cene oglju, namenjenemu za izvoz, za 20 odst. normalne tovarne tarife. — Izvozniki morajo izvesti najmanj 5000 ton oglja v inozemstvo, če hočejo biti deležni tega znižanja.

g Novi zakoni. V prometnem ministrstvu se izdeluje novi zakon o pomorski in rečni plovbi. — Posebna komisija je izdelala osnutek zakona o gospodarskem svetu, ki je predložen ministrskemu svetu.

g Likvidacija agrarnih odborov. Minister agrarne reforme je odredil, da morajo likvidirati svoje posle vsi dosedajšnji agrarni odbori ter se izvoliti novi člani v nove agrarne odbore.

g Prva mlekarska zadruga v Dalmaciji. V Vrpolju pri Kninu v Dalmaciji se je ustanovila prva mlekarska zadruga.

g Izmenjava čeških bankovcev. Dne 31. avgusta 1924 konča rok za izmenjo 500 Kč bankovcev I. izdaje (rudeče) z datumom 19. aprila 1919. Do tega termina izvršuje izmenjavo bančni urad ministrstva financ v Pragi. Po končanem roku se bodo ti bankovci izmenjavali le v izvanrednih slučajih.

g Rumunska zunanja trgovina. V prvi polovici t. l. je znašal rumunski uvoz 7 milijard 43 milijonov lejev. Potemtakem je bila ro-

munska zunanja trgovina aktivna za 1 milijardo 165 milijonov lejev.

g Elektrifikacija ruskih železnic. Kakor poročajo ruski listi, je že izdelan načrt za elektrifikacijo ruskih železnic. V proračunu za l. 1924—1925 je postavljena v ta namen svota 101.6 milijonov zlatih rubljev. Potrebni material se naroči v Češkoslovaški.

g Izvoz premoga iz Anglije. V prvem semestru t. l. je Anglija izvozila 31.1 milijonov ton premoga napram 39.8 milijonov v istem razdobju lanskega leta.

g Prihodnja žetev žita v Uniji. Kakor javlja poljedelski urad severoameriških Združenih držav iz Washingtona, bo letos v jeseni posejanih s pšenico 7 in pol odstotka več kakor lani, rži pa 14.1 odstotka več.

Cerkveni vestnik.

c I. koroški evharistični kongres. Iz Dobrovlavsi na Koroškem nam poročajo: Smela je bila misel pri naših razmerah prirediti shod v velikem slogu, a na drugi strani z ozirom na ravopkar na mnogih krajih dovršene misijone zopet upapolna. In pripravljajni odbor duhovniške sodalitete prs. S. J. z dušama tega odbora g. Ivanom Sekolom, župnikom v Vogrčah in Kr. Koštrjem, kaplanom v Šmihelu, se v svojih nadah ni varal. »Gorilla docet!« smo si mislili Korošci. Če je bilo to mogoče tam, mora uspeti to tudi pri nas. In naše sanje so 17. t. m. postale resnica. Dobrovlaves se je za ta dan oblekla kakor nevesta. Vse v zelenju in cvetju. Vse župnije bližnje in daljne okolice Dobrovlavsi so medseboj tekmovali v postavljanju slavolokov, katerih je bilo 16. Najlepši med njimi je bil oni za Arihom, ki so ga postavili Vogrjani ter oni pred Bruggerjem, ki so ga zamislili in postavili Dobrovlavci. Povsod primerni napisi kakor: »Hvaljen Jezus!«, »Pridite, molimo!«, »Jezus bod' pozdravljen!« »Ti si Kristus, sin živega Boga!«, »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes« in mnogo drugih. Vmes pa je stalo smrečje in brezje. In v cerkvah na vasi in na gori je bilo kakor v majniku. Same cvetlice, venci in okraski. Vencev je bilo gotovo več sto metrov. Najbolj sta pa vplivala prekrasna v zraku viseča napisa v farni cerkvi: »Jezus, naša ljubezen!«, na Gori pa: »Ave Marija!« oba v rožah. Za akt posvetitve Srcu Jezusovemu je pa bil na Kramžah postavljen poseben oltar. S prošnje pa je vela papeška zastava. In ko je napočil slavnostni dan, sule so se množice pobožnega, vernega ljudstva pod vodstvom svojih dušnih pastirjev z vseh strani v naročje te neveste. 14 procesij smo našli in čez duhovnikov. Vseh udeležencev pa je bilo uad 4000. Velika, prostorna farna cerkev v Dobrovlavsi, največja na slovenskih tleh Koroške, je bila do zadnjega kotička napolnjena. In koliko ljudi je stalo še okoli cerkve, na hodnikih in v žagradu! Vsa Podjuna je bila na nogah, celo z Roža, Gozdanj, Drave in Skočidola so bili zastopniki. Marijinih družb se je zbralo z zastavami 13. Predpoldansko pridigo je imel mladinski vodja pred g. kaplan Košir, popoldansko pa škofijski svetnik g. Truppe; stanovski nauk za žene na samostanskih hodnikih g. mons. Podgorca, za moše v cerkvi g. župnik iz Zeleznice kaple Ebner, za fante v cerkvi ob 12. uri župnik na Obirskem, g. Zupanc, za dekleta v cerkvi na Gori pa g. dr. Zeichen, kaplan v Pliberku, pridigo za Nemce pri sv. Duhu (150 udeležencev) pa škofijski zastopnik g. stolni kanonik Schader, ki ga je kongres na predvečer kot delegata škofovega slovesno sprejel. Vse pridige in nauki so obravnavali presveto Evharistijo z raznih vidikov. Kronano sv. mašo ob veliki asistenci je pel g. prošt dr. Martin Ehrlich iz Tinj. Prireditve so bile vse sijajno obiskane, govori pa podani v izbrani obliki s tečno vsebino. Poslušalci so bili nad vse zadovoljni. Čutili so, da vlada nad vsem moč sv. Duha, katerega blagoslov so poslali ljudstvo in duhovščini sv. oče iz Rima. Sv. obhajilo je prejelo 1200 vernikov, mnogo pa tudi v domačih farah prilikom tridnevni priprav, zvezanih s pridigami, molitvami in blagoslovom, ki so bile podlaga za dober izid tega kongresa. Med posameznimi obredi so ubrzo prepevali razni pevski zbori, zlasti domači, šmihelski in železnokapelski. Pred izpostavljenim Rešnjim Telesom in kipom Srca Jezusovega sta se po popoldanski pridigi in litanijah, ki jih je imel p. g. Hribar, dekan v Pliberku, duhovščina in ljudstvo posvetili presv. Srcu Jezusovemu. Vsak je dobil v ta namen potreben vzorec. Nato je vsa cerkev zapela veličastno Mittererjevo: »Kvišku zdaj dežela vsa!« ter končala veliki dan z »Te Deum!« K sklepu se je v očetovskih besedah ves ginjen zahvalil m. g. prošt Matija Randl sv. očetu za podelitev blagoslova, škofu in njegovemu delegatu, govornikom, ljudstvu, vsem stanovom, pevcem, dekletom za okrašenje božjih hramov ter svojim duhovnim bratom za sodelovanje. Gotovo nobenega udeleženca srce ni občutilo ta dan več veselja, radosti in zadoščenja kakor njegovo. On, njegov kaplan in g. župnik Sekol imajo za to srečno izvedeno misel največ zaslug. — Ljilo pa je ta dan kakor ob vesoljnem potopu, tako da je morala izostati za popoldan namenjena procesija z Najsvetejšim. Pa kljub temu so bili vsi dobre volje, srečni in zadovoljni. Zakaj ljubezen vse prenese. Spoznali smo, da Bog hoče le

žrtv, ne pa tudi vselej velikih parad. Hvalno je omeniti tudi dobrovljasko županstvo in prebivalstvo, ki ni priredilo za te tri dni z ozirom na izredno svečanost in na papežev blagoslov kljub semnju nobene plesne veselice. Zato se je obhajalo vse v popolnem redu in miru in v popolni sporazumnosti med obema narodnostima. Tudi Nemci so postavili dva slavoloka in sicer enega na kolo-dvoru z napisom: »Gott zum Gruß!«, druga na vasi s pozdravom: »Gelobt sei Jesus Christus!« — Želja in molitev Kristusova se je pri tej slavnosti izpolnila: »Ut sint unum!« (Da bi bili eno!) Jan. XVI. 22. Da bi bili eno vsi katoliki v Evharistiji in da bi postali eno z nami katoličani tudi oni, ki so se v teku stoletij od debla cerkve odcepili. Dobrovlaves bodi nam Korošcem za naš prejšnjo deviza, triumf in geslo! Slovesne evharistične shode v vse doline! In novi srečnejši dnevi napočijo tužnemu Korošanu. —g.

ZAHVALA SV. OČETA PIJA XI. ZA KNJIGO »V. KAT. SHOD«.

Odbor V. kat. shoda je poslal knjigo »V. kat. shod v Ljubljani« po prevz. g. nunciju Pellegrinetiju Nj. svetosti papežu Piju XI. Predsednik pripravljalnega odbora je dobil od državnega tajništva Njega svetosti tale odgovor:

»Izpolnjujem častno nalogo, da Vam sporočim, da je Sv. Oče z velikim zanimanjem blagovoli sprejeti homagij, da ste Mu po apostolski nunciatu s plemenitim mišljenjem poklonili publikacijo razprav in sklepov katoliškega shoda v Ljubljani.

Nj. svetost Vas zahvaljuje za ta dokaz sinovske udanosti, ki je lep odsvit katoliške akcije v tej pokrajini, ter v nedvomljiv dokaz posebne dobrohotnosti iz srca podeljuje Vam kakor vsem drugim udom odbora in njihovim rodbinam apostolski blagoslov.

Rad porabim priliko, da Vam izrazim odlično spoštovanje

najudanejši

Kardinal Gaspari.

c Pijev dan. Ob desetletnici smrti velikega evharističnega papeža Pija X. bo prvi vseslovenski Marijanski kongres proslavil spomin velikega moža tako, da povabi šolsko mladino stolnega mesta k skupnemu sv. obhajilu, ki bo v nedeljo, 7. septembra, zjutraj v dveh ali več cerkvah, posebej za deklice, posebej za učence, kar se bo še točneje določilo in pravčasno sporočilo. Prosimo in zaupamo, da bodo starši in drugi vzgojitelji, čeprav v počitniških dneh, vendarle našli potov in sredstev, po katerih povabijo in zbero kolikormoč veliko število mladine k udeleževanju tega lepega namena. Tako bomo Marijanskemu kongresu in slovenskemu ljudstvu pomagali izpolniti eno njegovih glavnih nalog: Vse v Kristusu prenoviti po Mariji. Da se mladinska proslava nebeške Matere čim lepše izvrši, vabi pripravljajni odbor za Marijanski kongres na skupno sejo, ki bo v petek, dne 29. avgusta, ob peti hpopoldne v škofijskem dvorcu, vse ljubljanske cerkvene predstojnike ali njih namestnike ter redovne zastopnike, kakor tudi katehete in vzgojitelje k tozadevnemu posvetu.

Po svetu.

† Ignacij Mitterer. Dne 18. t. m. je v Brixenu umrl znani cerkveni skladatelj Ign. Mitterer, star 75 let. Mitterer je spisal več cerkvenoglasbenih šol in knjig in zložil veliko število maš, litanij, ofertorijev, Marijinih in drugih pesmi, ki jih pojo širom katoliškega sveta. Pokojnik je letos meseca junija obhajal svojo zlato mašo.

— Podražitev kruha in piva v Avstriji. Z Dunaja nam pišejo: Velepekarniški obrat »Anker« je zvišal ceno kruha za 200 kron. Hleb kruha stane odlej 8000 K. — Z ozirom na podražitev ječmena napovedujejo pivovarne zvišanje cen piva.

— Vladni komisariat v Budimpešti. Ker so se pogajanja z bivšim prvim županom in poznejšim pravosodnim ministrom dr. Bárczyjem razbila ob odporu opozicije, je verjetno, da bo prevzel agende vladnega komisarja mažarske prestolnice dosedanj ravnatelj mestne plinarne F. Ripka. Novi vladni komisar bo 1. septembra prevzel svoje posle.

— Poljska vrne Habsburžanom njihova posestva. Poljska vlada je sklenila, da ukine sekvester habsburških posestev in vrne bivšemu nadvojvodu Karlu Štefanu njegova posestva.

— Nov zemljiški zakon v Bolgariji. Kakor se poroča iz Sofije, sme imeti v Bolgariji na temelju novega zemljiškega zakona kmet, ki sam obdeluje zemljo, največ 30 hektarov sveta. Družine, kateri imajo več kakor pet članov, pa 5 ha več. Posestva, katere prese-gajo to mejo, bo država razlastila ter oddala v najem ljudem, ki nimajo pedi svoje zemlje. Zelenjavarski in rožni vrti, vinogradi itd. pa ostanejo sedanjim lastnikom nedotaknjeni v nadaljnjo porabo.

— Češkoslovaški romarji v Lurdu. Iz Lurda se poroča: Češkoslovaški romarji so prispeli semkaj s posebnim vlakom. Na potu skozi Avstrijo, v Milanu in Marseillu jih je prebivalstvo pristrčno pozdravljalo. Narodni prapori kakor tudi lastna narodna godba, ki je igrala državno himno, francosko in lursko

himno, vse to je vzbujalo obče navdušenje. V Lurdu so bili češki romarji s svojim škofom Kašparjem na čelu od kanonika Enkerta sprejeti in srčno pozdravljeni.

— Kako se govori današnji dan v Jeruzalemu. Današnji Jeruzalem je majhen jezikoven Babilon. Uradni jeziki so: angleščina, arabščina in hebrejščina. Jako dosti se govori tudi francoski jezik, ker je francosčina diplomatski jezik in občevalna govorica izobraženega sveta in ker ima veliko oporo v številnih francoskih cerkvenih zavodih, samostanih in šolah. Tudi nemški se precej govori. Zlasti med židovskim življenjem, ki tvori skoraj dve tretjini jeruzalemskega prebivalstva, je nemščina največkrat občevalni jezik. Dandanes živi v Jeruzalemu približno 100.000 ljudi.

— »Protidržavne melone...« v Asrodu (Mažarska) so pred par dnevi aretirali trgovca Friedmanna, češ, da je prodajal »protidržavne«, s sovjetsko zvezdo označene melone. Preiskovalni sodnik si je ogledal corpus delicti v obliki 7 kg težke melone, ki pa ni imela vrezanega simbola boljševikov, niti se ne more smatrati struktura od pečlu kot nekaj »protidržavnega«. Friedmann je bil izpuščen iz zapora, »probujačji Mažari« (»Ebröder Magyarok«) so pa še istega dne pobili vse šipe židovskih trgovin. Tako se je »maščeval« mažarski nacionalizem nad »provokacijo« nedolžne melone...

Volna Trikotaža

Ljubljanski velesejem
Paviljon H 320-321
Gaspari & Faninger
Maribor

Šolski vestnik.

Na I. mestni dekliški meščanski šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1924/25 v nedeljo, dne 14. septembra 1924 s sv. mašo in klicanjem Sv. Duha, dne 15. pa z rednim šolskim poukom. — Dne 10., 11. in 12. septembra 1924 se bodo vršili sprejemni in ponavljalni izpiti. Meseca avgusta torej odpadejo vsi izpiti. Vse učenke, ki so prošle za polaganje sprejemnih oziroma ponavljalnih izpitov, naj se zglase dne 10. septembra ob 8 zjutraj na tukajšnji šoli. — Vpisovanje onih učenk, ki se še niso vpisale meseca junija, bo 13. septembra 1924 od 8—12 dopoldne in od 2—4 popoldne.

Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. Osnovna šola: Vpisovanje 13. 9. od 9. do 11. ure. Gimnazija: Ponavljalni (razredni) in dodatni izpiti 4. in 5. septembra ob 8. uri. Pismeni višji tečajni izpit 5. in 6. sept. ob 8. uri. Nižji tečajni izpiti 5. in 6. septembra ob 8. uri. Ustmeni višji tečajni izpit 9. in 10. septembra ob 8. Vpisovanje novih gojenk za II. do IV. razred gimn. 12. septembra od 8—9. Sprejemni izpiti za te gojenke 12. sept. ob 9. Vpisovanje gojenk, ki so že bile na zavodu, 13. septembra od 9—11. Otvoritev služba božja 14. sept. ob 9 v nunski cerkvi. Pouk se prične 15. sept. ob 8.

Pričetek šolskega leta na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani (na Poljanah). Ponavljalni izpiti za četrti in osmi razred bodo 1. septembra, za vse druge razrede 9. septembra, začetek vselej ob osmi uri. Sprejemni izpiti za I. razred in sprejem učencev z drugih zavodov bo 12. septembra ob osmi uri. Vpisovanje vseh učencev bo 13. septembra. Natančnejše in drugo na uradni deski v avli. Ravnateljstvo.

Pričetek šolskega leta 1924/25 na škofjski gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano. Učenci, ki bodo delali nižji tečajni izpit, in oni, ki imajo radi boleznin naknadne izpite, naj se vrnejo v Zavod sv. Stanislava v ponedeljek, dne 8. septembra; učenci iz ostalih razredov, ki imajo ponavljalne izpite, naj pridejo v torek, dne 9. septembra; vsi ostali učenci pa naj se vrnejo v petek, dne 12. septembra. — Sprejemni izpiti za I. razred se bodo vršili v petek, dne 12. septembra, ob 10. uri.

Na državni gimnaziji v Kranju se imajo javiti v sredo 3. septembra med 9 in 11 uro vsi učenci, ki imajo razredne (ponavljalne) izpite. 4. sept. se vrše pismeni razredni izpiti, med 5. in 10. sept. pa ustni. Nižji tečajni izpiti so med 5. in 12. sept. K vpisovanju v I. razred imajo priti učenci v spremstvu starišev ali njih namestnikov v četrtek dne 11. sept. med 9. in 11. ter prinesiti s seboj zad-

Bujni, svilasti lasje,

po rednem umivanju glave z

„Elida“ Shampooom!

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Šelenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Turistika in sport.

Za avtomobil. gorsko tekmo, ki se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. na serpentinah med Vrhniko in Logatecem so predpriprave in tehnične nispozicije dokončane. Trenaža motociklov in avtomobilov vrši se pridno in je pričakovati, da se dosežejo vzlic nevarnim in mnogoštevilnim ovinkom zelo ugodni časi. Pri motociklistični tekmi ima naš znani dirkač gospod Barešič največ šanc. Nevarni konkurent mu je znani športnik Rado Hribar. Iz Beograda privozi na lastnem motociklu športnik Mišič na DKW vozu v Ljubljano, ter pridno trenira na tekmovalni progi. Za najboljši čas dneva je razpisal avtomobilski klub lepo umetniško darilo predstavljajoč avtomobil vozeč v polnem diru, prva cena športnega voza in prva cena potniškega voza umetniške statuete iz bron. Dalje je podaril avtomobilni klub motociklističnemu klubu srebrni pokal za najboljšega vozača. Darila so razstavljena v izložbah tverke Magdič v Ljubljani. Razdelitev daril se vrši v hotelu Kramar v Logatcu takoj po končani tekmi.

Gorska dirka nad Vrhniko. Vsi kolesarji in motociklisti ljubljanskega in vrhniškega okrožja se uljudno naprošajo, da se zberejo v nedeljo, dne 24. t. m. do 13. ure na vrtu gostilne »Mantua« na Vrhniko. Kolesarji in motociklisti logaškega in cerkniškega okraja naj se blagovolijo zbrati istotako do 13. ure pri čuvajnici v bližini km 26 državne ceste Vrhnika-Logatec. Na zbirališču se jim bo odredila točno varnostna služba. Kluba prireditelja vabita k največji udeležbi. — Autoklub, sekcija Ljubljana. — Motoklub »Slovenija«, Ljubljana.

SK Ilirija objavlja v informacijo članstvu in sportni publik: Z ozirom na velik finančni riziko, s katerim sta zvezani tekmi z dunajsko Admiro dne 23. in 24. t. m., je odbor primoran ukiniti za ta slučaj vse proste vstopnice, izvemši novinarskih, ter nekoliko zvišati običajno vstopnino. Uporaba sedežev je dopustna seveda le proti vstopnici za sedež, dijaške in članske karte so podvržene kontroli pri vходу. Odbor je uverjen, da bodo našli ti ukrepi pravilno razumevanje in podporo tako pri članstvu kakor pri publiku.

Admira (Dunaj) : Ilirija. Danes, v soboto ob 17.30 ter jutri ob 17. uri se vršita na sportnem prostoru nad velesojniščem mednarodni tekmi med prvorazrednim moštvom dunajske Admiry in najmočnejšim domačim moštvom SK Ilirija. Obe prireditvi spadata med redke velikopotezne sportne prireditve v Ljubljani ter zaslužita, da jima posveti javnost največji interes, ker pričakuje se lahko z gotovostjo prvorazreden sport. Admira nastopi proti Iliriji s kompletnim I. moštvom, ki se glasi: Wieser-Vozi, Neldinger-Schnaubelt, Koch, Fürstner-Siegl, Runge, Klima, Schierl, Janda Wieser, Koch, Schierl in Klima so nastopili že opetovano reprezentativno za Avstrijo. O odlični kvaliteti Admiry pričajo rezultati: 6 : 2 proti beogr. Jugoslaviji, 5 : 0 proti graškemu Sturm, 2 : 0 proti lvovskemu Pogonu, 7 : 2 proti Nižjeavstr. reprezentanci, 1 : 2 proti Rapidu, 0 : 0 proti Vienni, 1 : 0 proti Slovanu, 2 : 0 proti Wr. Sportklubu I. t. d. Za Ilirijo sta obe tekmi posebnega pomena kot priprava za državne prvenstvene tekme, ki se prične 7. septembra. — Predprodaja kart se vrši v trgovini J. Gorec, Dunajska cesta; znižane karte za mladino do 14 let se izdajajo samo pri dnevnih blagajnah.

Kdor nima slasti do jedi, naj vzame Iron proti slabokrvnosti, ki ga proizvaja Mestna lekarna v Zagrebu in ga dobite za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Izpred sodišča.

Novarna grožnja. Hudo jezo ima na svojo mater in sestro Lorene Lavrič na Kodeljevem. Posebno se je razhudil v nedeljo 6. julija. Zagrožil jima je z umorom in požigom, udri je v njihovo stanovanje, kjer je udaril sestro po glavi in je razbil večna vrata, omaro, svetilko, vaze, svečnike, krožnike, kozarce tako, da je izgledalo v stanovanju kot po hudem potresu. Morali so ga aretirati in ostal je v zaporu ravno radi omenjenih groženj kot ne-

varen človek do večerajšnje obravnave. — Pri obravnavi se je obtoženec, ki ima tako jezo nad materjo in sestro, ker oče ni izročil njemu posestva, marveč tema dvema, zagovarjal, da je bil tako pijan, da sploh ne ve, kaj da je govoril, temno se pa spominja, da je nekaj razbijal. Ker so vse priče potrdile obtožnico, je bil obsojen, nasilen sin in brat, ki je še celo v sodni dvorani grozil materi, sestri in pričam, da jim bo že pokazal, na 4 mesece težke ječe in bo moral plačati vso škodo in vse stroške.

»Leglo« vse polno pravi je postala hiša slavno znana na Selu, kjer se stranke vedno pripravajo in lasajo. Zenske se pripravajo po svoje, moški pa jim po svoje sekundirajo. — Tako je označil to bišo državni pravdnik, ko je nastopil pri prizivni obravnavi proti Ivanu K. in njegovi ženi Mariji, ki sta bila obsojena radi žaljenja časti in sicer prvi na 10 dni, druga pa na en dan zapora. Ker se je senat uveril, da se tam vse navzkriž prepira in da padajo razni ne ravno prijazni očitki kakor pšice na vse strani, se je uveril o krivdi pri tožnikov in je potrdil prvo obsodbo.

Tretja sodba. Dne 13. marca je bila v veseli družbi v gostilni Semrajevci v Tomačevem tudi Katarina Hrovat s svojim možem, ki stanuje Med hmeljniki. Ko je prišla policijska ura in ni hotel dati gostilničar nič več pijače, se je posebno razljutila Katarina, ki ja pa bila že precej v »ročah«. Pravijo celo, in potrdile so tudi razne priče, da je žena tako opešala, da so ji odrekale noge in da je izgubila ravnotežje. Pri tem se je sprla tudi z domačim sinom, ki jo je po njeni navedbi tako udaril dvakrat po glavi, da je krvavela in padla. K sreči pa je prišel njen mož, ki jo rešil, sina pa so zaprli, da ne bi prišlo do pretepa, v domačo sobo. Pri prvi obravnavi je bil obsojen Ivan Semraje na tri dni zapora in v plačilo 250 dinarjev za bolečine. Vzkljeni senat pa je to sodbo razveljavil in vrnil celo zadevo zopet okrajnemu sodišču v svrhu ponovnega postopanja. Pri drugi obravnavi je bil obsojen Semraje na dva dni zapora in 150 dinarjev odškodnine, pri tretji, zopet vzkljeni obravnavi pa ste bili zaslišani dve novi priči, ki sta potrdili, da je bila žena res precej vtroglava, da sta jo našla na tleh že krvavečo, kar pa še ne more ugotoviti krivde obtoženca, ker je možno, da se je žena udarila pri padcu. In tako je bil pri tretji obravnavi Semraje oproščen in se odveže od plačila stroškov, njo pa so zavrnili za odškodnine na civilno sodišče.

Posetnikom velesejma!

Najmodernejše svilene jumperje in jopee, gladke in tuktankamen vzorce, v veliki izbiri od 180 do 390 Din. — Trgovcem znaten popust!

F. in I. GORIČAR :: Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29.

Polzvedovanja.

Naša se je večeraj dopoldne na Vodni-kovem trgu, na klopi blizu kostanja, kuhinjska vaga. Dobi se v upravi »Slovenca«.

Izgubil se je v soboto 19. t. m. od mitnice na Dunajski cesti do Ježice moški klobuk drap barve. Oddati je v upravnistvu ali na naznani naslov.

Zgubila se je zlata verižica-zapestnica dne 22. t. m. na poti od direkcije drž. žel. (belgijska vojašnica) po Škofovi ulici, St. Peterski most, Poljanski nasip. Naj se odda proti primerni nagradi: Poljanski nasip šte. 20, »Dobrodelnost«.

Izgubil se je v Kolodvorski ulici v Ljubljani potni list za Ameriko, glaseč se na ime Mihael Zorko, Sv. Križ pri Kostanjevici. Obenem tudi listnica s slikami in ameriški dokumenti. Pošten najditelj naj pošlje najdeno proti nagradi na navedeni naslov.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem BRIVNICO v Frančiškanski ulici šte. 10, nanovo higienično PREUREDILA in jo bom tudi še v nadalje vodila sama ter se za obisk cenj. občinstvu vljudno priporočam.

MARIJA DERGANČ, vdova po brivskem mojstru.

GOSPODIČNA

vešča slov. in nem. stenogra-fije, s parletno prakso, IŠČE mesta. Nastop event. takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »VESTNA«

STROJNIK

za 140/200 HP, lanžovo lokomobilno, zmožen ključavničarstva in železovrtlarstva, se sprejme. - Ponudbe s prepiši spričeval pod »Trezin in zmožen strojniki« na upravo.

ZOBOZDRAVNIK

dr. Schweiger
ne ordinira do
10. sept.

Deklica (pestunja)

se sprejme za Zagreb k 2-letni punčki. Pogoji: zdrava, pošena, dolgo spričevalo, ne čez 30 let stara. Osebnost: Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 2, II. nadstropje.

Obč. tajnik

vešč slovenščine, cirilice in vseh pisarn. obč. del, trgov. izobražen, poleg tega lahko poučuje petje. Ima nekaj kapitala. Nastop lahko takoj. - Ponudbe je poslati do dne 10. septembra na upravo lista pod »PLAČA 4846«.

DIJAKINJA ali gospodična se sprejme na hrano in stanovanje. Poljanska cesta 54, II. nadst., vrata št. 34. 4939

Kuharica kmečko dekle s dobrimi spričevali želi nastopiti stalno službo. - Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 4932.

Samost. mlinarja

za eksportni paromlin takoj sprejme **UPRAVA VELEPOSESTVA BELTINCI** (Prekmurje). 4931

POZOR**kovaški mojstri!**

Izgotovljene ostre **PODKVE** za zimo (grifane) na šole na vijake dobite po nizki ceni 30 K za kilogram v skladišču Poljanska cesta 59. 4933

Službo kontoristinja ali blagajničarke išče gospodična, ki je izvršila trgovski pripravljalni letnik in Kristofor učni tečaj. - Cenj. ponudbe na upravo lista pod naslovom: »Gospodična 16«.

Manufakturstinja

starejša, dobro izveščana, večja samostojnega vodstva trgovine, želi mesta poslovodkinje ali kot prva moč. - Cenjene ponudbe na upravo lista pod šifro »Bodočnost«.

Išče se prodajalka

poštenega in resnega značaja, zmožna voditi podružnico z mešanim blagom, s primerno kalcijo. Stanovanje in hrana v hiši. Vstop lahko takoj. - Ponudbe z navedbo plače na M. Presker, trgovec, Rajhenburg.

Strojni risar

ki je obenem vešč tudi drugih pisarn. del, želi premeniti sedanje mesto. - Cenj. ponudbe z navedbo plače na upravo pod »RISAR«.

Išče se več **GOSPODOV** na doma preprosto hrano. Vpraša se: Križevniška ul. 10/II.

Sobarica

ZACETNICA se sprejme. - Ponudbe na: Hotel »SLON«, Ljubljana. 4912

Sprejme se 16—17 letna deklica pošena in marljiva, deloma k otročjem in v oporo gospodinjstvu. - Naslov se izve v upravi lista pod številko 4930.

ŠOFER in MAŠINIST klasificiran s prvim redom, zaposlen prej na beograjsk. dvoru, ISČE primerne službe. Ponudbe pod »Srbini iz Banata« številka 4955 na upravo

Lepa mesečna SOBA se odda dvema gospodoma s 1. septembrom. - Naslov v upravi lista pod številko 4957.

Meblov. SOBA se odda na Karlovski cesti, solid. gospodu ali gospodini takoj ali 1. sept. - Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 4973.

Prodajni kompl. svileni gorjenjsko narodno NOŠO za srednje velike dekle. Naslov v upravi lista pod številko 4974.

ODDA SE dobro idoča **GOSTILNA in mesarija** na deželni na prometn. kraju proti odkupnini. - Naslov v upravi lista pod številko 4953.

BILJARD

dobro ohranjen, takoj naprodaj. Pripraven za razna društva. Naslov pri upravi. 4951

Radi selitve PRODAJ: kompl. posteljo, omaro za obleko, železni umivalnik, lepo mizo, sobno kredenco, več porcelan. in steklenih predmetov ter drugo sobno pohištvo. Prodaja se v ponedeljek od 9.—12. ure in od 2.—6. ure na Mestnem trgu št. 19/I, levo. 4971

»Sirius« **gazolin aparat** za proizvajanje svetilnega in kurilnega plina, dobro ohranjen, kompl. se prodaja. Naprava daje 3—4 m³ plina na uro, kar odgovarja 25-30 svetilkam po 45 HK; zahteva le 1 m³ prostora in je priprava za obrt in razsvetljavo. - Pisarna pojasnila daje **KNEZ LEO** — Ljubljana, Kongresni trg št. 3/III. 4904

Na obroke šivalni stroji najboljših tovarn, z mnogimi pohvalnimi izjavami in 10 letnim jamstvom za šivilje, krojače in čevljarje kupite prav ceno pri **L. REBOLJ, Kranj**. - Stroji so tudi za umetno vezenje, katero se vsak čas pri meni brezplačno poučuje. 4894

Pozor! Izdelujem Pozor! GORNJE DELE

po meri in naročilu. Dobijo se izgotovljeni v zalogi. - Se priporoča za naročila **Franjo KRENCIC, čevljar** — Zagorje ob Savi. 4936

Adolf Mlinar

pleskar, sobo- in črkoslikar, **Selo št. 30 pri Ljubljani**, se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. 4956 Cene nizke!

POSOJILO

50—100.000 dinarjev ISČE ugledna trgovska trdnica s posestvom za eno leto proti dobremu obrestovanju. Ponudbe pod »TRGOVINA« številka 4653 na upravo lista.

Žaga-samica

se odda takoj v najem. **ANT. VOVK, Moste—Zirovnica**.

Kupci, pozor!

Posestva, hiše, vile, mlne in žage

po ugodnih cenah prodaja **K. TROHA, MARIBOR, Slovenska ul. 2.**

PRAZNO SOBICO

v okolici Trga Tabor išče mirna starejša gospodična, ki je cel dan odsotna in bi dala kot protiuslugo šivalni stroj na razpolago. - Ponudbe pod »Šivalni stroj« številka 4906 na upravo »Slovenca«.

Prodajni

radi odhoda v Ameriko

POSESTVO

z vsemi gospodarskimi poslopi. Posedstvo je arondirano in se redi 10 glav živine in več preštev, zraven ceste, 1 in pol ure od železnice, pol ure od farne cerkve; obstoji iz vinogradov, travnikov, njiv in gozdov in je na Dolenjskem. Cena 375.000 Din. - Drugače po dogovoru. Naslov pri upravi »Slovenca« pod šifro **POSESTVO 4858**.

POSESTVO

se odda v najem po nizki ceni radi družinskih razmer v trgu Sevnica ob Savi št. 97. Redi se lahko 3 do 4 glave goveje živine. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »15. september« številka 4885.

Trgovina perila

Hed. Sarc
pralnica in likalnica
Selenburgova ul. 5.

M. HORVAT

modistka, **Stari trg št. 21.** prodaja nakitene slamnice in prazne po lastni ceni; dalje bele klobuke, oblike, od 160 do 200 Din, dvobarvni 170 Din, različne druge barve pa po 150 Din. 4732

Prodaja se PRVOVRSTNA SEMENSKA PŠENICA

pri upraviteljstvu graščine na **KODELJEVEM, Moste pri Ljubljani**.

OTROŠKI VOZICKI: najcenejši domači izdelki. **DVOKOLESA:** novi modeli - dobro pneumatiko. **MOTORJI:** najnov. amer. tipa Evans, D.K.W., Persch, Orionette, Motorette. **PNEUMATIKA:** plašči, zračnice in guma za otroške vozičke. Posamezni deli za dvokolesa in šiv. stroje vedno v zalogi - Preprodajalci in mehaniki nižje cene. Sprejemajo se tudi vsa popravila, emajliranje in ponikanje.

TRIBUNA F. B. L.,

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 4691

RAZSTAVNI

PAVILJON »F« št. 191.

NOVOOTVORJENA ČEV-LJARSKA DELAVNICA,

- Pred Igriščem št. 1 - sprejme v delo izdelavo novih čevljev po najmodernejši obliki in vsa tovarna popravila. Priporočam se trgovcem in čevljarskim mojstrom za izdelovanje gornjih delov.

UČENCA Z DEŽELE sprejemem za čevljarsko obrt. Naslov v upravi pod št. 4902.

JAVNA PROST. DRAŽBA se vrši dne 24. in 25. avgusta 1924 od 9. ure dopoldne naprej v Ljubljani, nasproti velesejma. - Prodajalo se bo: 16 različnih motorjev (motosiklov) novih in že rab., nih, več dvokoles in motorčkov za montirati na navadna dvokolesa, več šivalnih strojev za šivilje, krojače in čevljarje; kdor rabi otroški voziček, naj ne zamudi prilike, ker se bo prodajalo veliko različnih otroških vozičkov po čudovito nizki ceni; dalje 5 avtomobilov, 4 stružnice za železo, priprave za male mehanike, pneumatika za dvokolesa, zračnice že od 12 Din, karbidne svetilke itd. 4897

Prodajni: PARNI KO- TEL za nizki pritisk, pripraven za vsako manjšo industrijo ali obrt. - **PARNI STROJ 45 HP.** - **BI-LJAR, znamka »Seifert«** in **VOZ** (kočija, gumi kolese) in **1 BRUM** ter konjska **OPREMA**, vse v dobrem stanju, se ceno prodaja. - Natančneje se poizve pri portirju hotela »Slon«, Ljubljana. 4842

Prodaja voz

po zelo ugodni ceni: 1 landauer, 1 brum, 1 gig ter razna konjska oprema. Natančneje se poizve pri Gradbenem podjetju **G. Tönnies d. z o. z.**, Dunajska cesta št. 25.

Knjige različne vsebine (zabavne, medicinske, tehnične, nabožne i. d.) v različnih jezikih, neke večje razpuščene knjižnice, se prodajo po dogovornih cenah. Za ogled so na razpolago v tiskarni **GALE** pod Rožnikom pri Ljubljani. 4890

Naznanilo.

Na željo bivših odjemalcev pošiljam zopet pristno-barvane z roko tkane kanafase, cefire, platno, inlet, rjuhe, flanele, barhente, delene, robece itd. v Jugoslavijo. - Vzorec zastojni in poš. prosto. **Jaroslav MAREK**, ročna tkalnica v Bistrem pri Novem Mestu ob Met., Češko Slov. Rep. 4850

Prvovrstne premoge po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih dobavlja **Dom. Cebin** trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova 1/II.

Kanalizira te edino s cementnimi cevmi znamke

„Vulkan“

ki je strojni izdelek, presega vse dos. danje ročno delo, gladko in trajnost. Natančneje, je lažje, kar je važno pri velenih trans portih in pri polaganju. Večika zaloga celi, strešni kov, plošč za tisk. Izvršujem terazo in vsa stavbna dela.

Jos. Cihlař, Ljubljana Dunajska cesta 67. Telefon 735

TRBOVELJSKI PREMOG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. - Plačilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

Kralj. dvorni goslar M. Mušič
Ljubljana
Selenburgova ul. 6
Specialist v godalnih instrumentih. Prvovrstna zaloga vseh glasbenih potrebščin. po konkurenč. cenah.

GOSTILNO ali vinski klet v Ljubljani ali okolici vzamem v najem ali na račun. - Ponudbe pod »Takoje« na upr.

Priporočamo trdko**Josip Peteline**

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisačk, kloba, belaga in ručnega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, spreha alnih palic, narbrtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

Enodruž. HIŠA

v predmestju Ljubljane na prodaj. Krasna lega, ugodna cena. Obširno stanovanje kupcu takoj na razpolago. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 4745.

Sodarsko podjetje

Fran Repič
LJUBLJANA
Kolizejska ul. 18 (Trnovo). Na velesejmu paviljon E 107, 108.

KLAVIRJE

in **HARMONIJ** na obroke: Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente za bleh. in straih. godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno **ALFONZ BREZNIK, Ljubljana**, Mestni trg 3 (pri magistratu). Najspodob. trdkva Jugoslavije.

Miši, podgane, stence in šurki

mora o oginitu, ako uporabljate naša preizkušena sredstva: proti mišim in podganam Din 7-50, za šurke Din 10 za stence Din 10, za moje 6 Din, proti mrčesu in 7-50 Din mast proti ušem 5 Din, mast proti ušem v ovek 7-50 Din, proti mravljam 7-50 Din. Botor za dišanje madežev 7 Din. Posila na povzetju.

»Artemesek«, laboratorij, M. Jünger, Zagreb 39, Petrinjska ulica 3/II.

Lončene peči

sobne, krušne in štedilniške dobite v veliki izbiri najboljših in pa najcenejših pri trdkvi **F. JERKO in DRUG**, Črnuče pri Ljubljani. 4746

Javna vzgojna zavoda v Ptuj:	
Za dečke: Dijaški dom (Prešernova ulica 29) Prostora za 100 gojencev.	Za deklice: Mladika z lastno gospodinjstvo šolo in izobraževalnim letnikom Prostora za 60 gojenk.

Gojenci in gojenke obeh zavodov imajo v zavodih stanovanje, popolno oskrbo in vzgojo in lahko obiskujejo realno gimnazijo, deško ali dekl. mešč. šolo in šolo Glasb. Matice.

ZA OGLED, cenitve, nadzorstva šumskih in kmetijskih veleposestev in lesnih industrij, za zanesljive kalkulacije rentabilnosti, za nakup in eksport lesa iz Bosne-Hercegovine v Italijo, Srbijo itd., obzirom na dobre kupčijske zveze in dolgotrajno izkustvo se priporoča **prvovrst. strokovnjak** Slovenec, ki je že 15 let ravnatelj večjih lesnih industrij in trgovin v Bosni. Najbolje reference. - Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 4850.

Pohištvo! Bičevniki!
Radi preselitve je več novih spalnic ugodno na prodaj. Istotam velika izbira bičevnikov. Ob tja hranilnica in posojilnica v Kranju.

Upozorjamo gg. trgovce da razstavimo naše **železno pohištvo** na Vzornem Velesejmu v paviljonu „G“ 229 St. **„ZMAJ“** in d. želj. robe d. d. Zagreb, Petrinjska ul. 3.

ELEKTRO MOTORJI elektrotehnične novosti
Elektro material
ELEKTRO COMPANY Paviljon H 332 Sv. Petra cesta 25

SREDI MARIBORA — med novim mostom in koroško železnico — je naprodaj **zemljišče**, ki meri 13.863 m² in se dá razdeliti na 17 krasnih stavbišč. — Oglasite se: **Maribor, Magdalenski trg št. 3.**

Na sejmišču paviljon I 381
Priporoča se **tovarna perila „Triglav“**
Ljubljana, Kolodvorska ulica 8

15letno jamstvo
Svetovno znani najboljši šivalni stroj je edino le **Stoewer** za rodbinsko in obrtno rabo.
ZALOGA
L. BARAGA, LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA 6/I

Pozor! Pohištvo Pozor!
PO ZNIZANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize američanskega sistema in drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila. — **ANDREJ KREGAR**, strojno mizarstvo, Vižmarje — št. Vid nad Ljubljano. — Zaloga nasproti postaje Vižmarje. 2850

NOVO! Največje zanimanje
vlada za zgradbo stanovanjskih hč v sistemu **„Seidel“**
ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko dovršeno, najhitrejše in najcenejše. Splošno pozornost vzbujajo **nosniki sistema „SEIDEL“** kateri nadomeščajo lesene stropnike, že ezobe on-ske preklade itd., Natančneje podatke dobite pri stavbenem podjetju **JAKOB ACETTO**, sin ing. Viktor Accetto in drug, Ljubljana, Tabor št. 2. Lastni paviljon na sejmišču!

Zahvala.

Vsem sorodnikom, sosedom in ostalim rojakom, kateri so 21. t. m. moji edini, nepozabni sestri

ANICI

s številno udeležbo izkazali poslednjo čast na potu k večnemu počitku, izrekam v lastnem ter v imenu svojih staršev iskreno zahvalo.

Najlepša hvala sorodnikom in vsem sosedom za obilni trud ter njim in ostalim znancem za tolažbo in izraze sožalja.

Metlika, dne 22. avgusta 1924.

Franjo Žarkovič.

Sode

Prima kakovosti in doge v vseh dimenzijah, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje in dobavlja hitro solidno in najceneje

mehan. sodarska delavnica

R. PICHLERJA sin

Maribor, Frančiškanska ulica št. 11.

Udeležen na Industrijsko-obrtni razstavi v Mariboru, oddelek V. stojnica št. 121.

Priporoča se obče znana modna trgovina T. EGER
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 2

Ljubljana, Lattermanov drevored.

Cirkus Cossmey

Od danes
sobota 23. avgusta zvečer ob 8. uri
nov spored!

Med mnogimi drugimi:

Adolfija dresirani prasci in biki.	Mukel in Fukel, oba neporušna.

Gadbin Mors:
Smrtni skok
iz cirkuške kupole. Pridite in
preizkusite živce. On se igra
z življenjem.

Cossmeyjeve najnovejše proste dresure konj.	Willy Peters s svojim divjim ujejim berber. levom.

Poleg tega tudi druge nove senzacne točke!

Jutri! - Nedelja 24. avgusta
2 slavnostni predstavi
popoldne ob 4. in zvečer ob 8. uri.

Dobro in poceni
kupijo gg. trgovci moško perilo vseh
vrst pri tvornici perila
A. Ražem Co., Ljubljana
Žabjak št. 3
Samo na veliko! Postrežba točna!
Na velesejmu paviljon H št. 318.

Stara Tovarna nogavic in pletenin Ustanovljena leta 1888.
M. Franzl & sinovi Varstvena znamka:
(Lastnik FELIX FRANZL)
Ljubljana, Privoz štev. 10.
Poštai predal 44. Telefon 425.

Cosulich Line

Otvoritev direktne proge iz domače
luke Splita za Santos (Brazilija) in
Buenos Aires (Argentina)
z parnikom

„BELVEDERE“

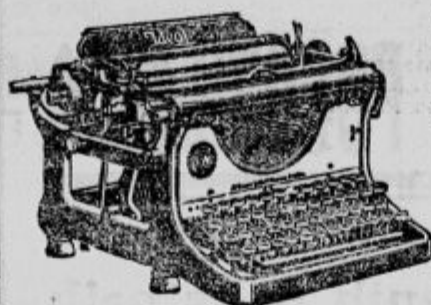
ki je urejen na nafta-kurjavo in odplove iz splitske luke dne
11. septembra t. l.
Parnik prevaža potnike samo v srednjih kabinah, v kabinah
III. razreda in medkrovju.
Odprava potnikov iz Zagreba in Ljubljane, dne 6. septembra t. l.
Vsa navodila daje takoj in brezplačno **COSULICH LINE**

Generalno zastopstvo za Kraljevino SHS

Telefon 24-98 **J. G. Drašković, Zagreb** Cesta „B“ 3
in Cosulich Line Zastopstvo v Ljubljani: **SIMON KMETEC**
Telefon 56 Kolodvorska ulica 30

Banaško moko in vse vrste deželnih pridelkov **Koruzo Oves**
Pšenico (samo na veliko) dobavlja po najnižjih dnevnih cenah **Otrobe**
direktno iz BAČKE ali pa iz skladišča v LJUBLJANI
A. VOLK - veletrgovina z žitom - v Ljubljani
Telefon interurban št. 449 ZAHTEVAJTE PONUDBE
Brzjavke: Volk Ljubljana

Prvovrsten **laneni firnež** in **laneno olje**
Izdelnje
tovarna ZABRET & Komp., Britof pri Kranju.
Najstarejša tovarna te vrste v Jugoslaviji.
Telefon interurban: KRANJ 29. Na zahtevo se pošljejo vzorci.

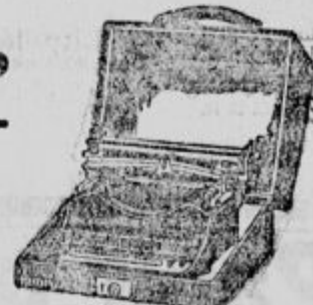

THE REX CO.,

Ljubljana, Gradišče 10.

Najstarejša in največja špe-
cijalna trgovina v Jugoslaviji

s pisalnimi, računskimi in kopirnimi stroji, raz-
množevalnimi aparati, pisarniško opremo in z
vsemi tozadevnimi potrebščinami.

Telefon 268.

TRGOVSKA BANKA D.D. - LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novomesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL IN REZERVE DIN 18.300.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Erzjavke: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

ERKPOZITURE:

Konjice
Meža - Dravograd

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.
(Dalje.) 41

Trije sede ob ugaslem ognju pri svitu
sveče in se posvetujejo o življenju.

Italijan začne:

»Kratko povedano, jaz pobegnem! Čim
lepše je vreme, tem manj mi prija moj
padrone. On je velik asino in pri tako ne-
umnem bedaku ne maram ostati. Ljudje
iz mesta prihajajo sicer k nam v trgovino,
pa nas nimajo za resne. Danes sem odpo-
vedal, jutri pobegnem.«

Schulze vzravna svojo dolgo, tenko
postavo in pravi:

»S pošto ni nič! Takrat v jeseni sem
naredil pošti uslugo in se dal nastaviti.
Svojo redilno obrt sem pustil, odjemalec
zgubil, vso zimo v grdem vremenu prena-
šal pisma in zavoje, zdaj pa, ko pride po-
mlad, ozdravi stari pismonoša, meni pa
kratkomalo odpovedo. Meni nič, tebi nič,
kot ne bi bilo nič, kot ne bi nič pustil! Tako
delajo s siromaki! Od danes naprej sem
socialdemokrat.«

»Sram te bodi,« pravi Steiner, ki kot
bivši podčastnik ni ljubil takih besed, »pa
prav ti je! Najprej si imel srečo, ko smo
vlekli, zdaj si pa obsedel. Meni gre pa še
mnogo slabše kot vama. Groza vaju bo, če
povem. — Groza! Gospodična Ivanka je
vsadila salato.«

Prestane in gleda tovariša, kaj bosta
rekla. Ta sta v zadregi, ker ju ni nič groza.
»Groza vaju mora biti,« začne Steiner
znova. »Vsadila je salato. Ker prihajajo

vrabci in rujejo salato, zahteva, naj se po-
stavim s tubo na vrh in odpiskam vrabce.«
»Ah! Cattivo! Kot spauracchio! Kot
strašilo!«

»Da, kot strašilo,« ponovi Schulze uža-
ljen, »naš poglavar!«

»Kot strašilo, gospoda moja,« ponovi
Steiner s poudarkom in se dvigne dostoj-
anstveno kot kralj. »Jaz, jaz sem ji dal!
Milostljiva gospodična, sem dajal, jaz ni-
sem strašilo in nočem kaziti Vašega obrta!«
»Magnifico! Splendid! Krasno si po-
vedal.«

»Milostljiva gospodična,« sem rekel,
»strašilo je vedno kaka milostljiva gospo-
dična. Nato mi je odpovedala službo.«

»Terribile! Najprej žali, potem pa še
odpove.«

Ob ugaslem ognju sede in se posvetu-
jejo o življenju. In ko vidi, da so vsi brez
službe, da je vreme lepo, pot suha, skle-
nejo obnoviti staro življenje, potovati kot
godeci kakor prej.

Rdečica jih oblije od veselja. Govore
o veselem potovanju, o srečnem počivanju
ob cvetočih njivah ali v tihi gozdu, ki
vabi k spanju, o samotnih krčmah in pri-
jetnih prenočiščih, o mladini, ki ljubi ples,
in o ženkečem denarju.

Nato govore o Robertu Winterju.
»Ta ne pojde z nami,« pravi Steiner
žalostno.

Oba molčita, tudi ona že vesta, da se
jim Robert noče več pridružiti.

»Ko bi vedel zakaj,« reče Steiner.
»Meni, da noče biti nehvaležen.«

»Nehvaležni tudi mi nismo. Eno zimo
smo tu preživeli in si sami služili kruh.

Zdaj gremo lahko mirno naprej. V začetku
sem mislil, da zaradi dekleta — zaradi
Lore — Pa Lora je odšla. Ona ga ne drži
več.«

»Še druga ragazza je tam — Kri-
stina,« pripomni Italijan.

Steiner odkima.

»In puncto Kristina, sem se motil.
Ne ljubi je — kljub volnenemu perilu. Ves
iz sebe je bil, ko sem cikal na Kristino.«

»Če postane hud, potem jo ljubi,«
pravi pek, ko filozofsko nagubanč čelo.

»Kajti hud biti in ljubiti — to je vedno
združeno. Mislim pa, da ni z njim nič.
Škoda! Visoka številka v našem kvartetu.«

»Da,« pravi Steiner, »on je bil za nas.
In zdaj nam manjka vodilnega glasu, vo-
dilni glas pa moramo imeti.«

»Pek lahko igra vodilni glas na tro-
benti,« meni Pohl.

»Vodilni glas na trobenti se trdo sli-
ši,« dvomi kapelnik. »Za bučeče napeve je
dobra, pri ljubezenskih pesmih pa preveč
seka. Rog je boljši. Mogoče najdemo kje v
mestu hornista. Za ta čas si pomoremo s
trobento.«

Sklenejo poskusiti; godala so namreč
spravili v pekarni.

Tako sede trije pred temno pečo.
Kjer je odsevala majhna lučka, so se ble-
ščale temnozlate iskre iz teme.

»Gradovi, zidani na luni,« zapoveduje
Steiner.

Igrajo nekaj taktov. Prenehajo. Pre-
pir. Zčno znova, zopet prenehajo, znova
prepir.

»Pek, ti si dober za salato!« vpije
Steiner.

Pek je hotel ostro odgovoriti, toda
prestrašen netopir, ki jo dremal v njegovi
pekarni, se mu usede na glavo, ga spomni
na vso neplednost njegovega poklica in
ublaži njegovo jezo.

»Igraj ti na tubo vodilni glas,« pravi.
»Vodilni glas igrati ni tako lahko. Priva-
diti se je treba. Se bom že učil. Ko bosta
vidva v gozdu spala, bom stal poleg in se
vadi v napevu.«

»O misericordia, če bom spal,
bo godel,« stoka Italijan.

Zedinijo se za »Ricdorfjerac«. Ta je
šel mnogo bolje. Mesta, kjer je Schulze
kazal v vodilnem glasu nekaj negotovosti,
je zabrisal Steiner s potrojeno silo sprem-
ljave. Tako so se na koncu veselili »Ric-
dorfjerac« da capo.

»Čakajte, prokleti postopači, Vam bom
jaz takoj štel takt!«

Dr. Friedlieb je vstopil in vihti palico.

»Kaj se pa to pravi?«

Godeci prenehajo s strašno disonanco.

»Va—vadimo se, gospod doktor, ker
nam je to—to v zabavo.«

»Za—radi napeva — glejte —«

»Ker—ker imamo čas!«

»Laži! Predrznosti! Pobegniti hočete!

Uiti! Postopati! Beračiti!«

Zmeden se spogledujejo, slišijo ko-
maj besedico od grmeče pridige doktor-
jeve. Steiner kot poglavar družbe se čuti
dolžnega, da se zavzame zanje.

»Gospod doktor, godba je v krvi! Ka-
kor morajo peti ptički na drevju, tako je
tudi pri nas.«

Dr. Friedlieb prekine surovo poetično
sliko.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 10

(v lastni palači vis à vis hotela „Union“).

Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo šte. 11.945, v Zagrebu šte. 39.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: LLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

Obiščite ob priliki mladinskih, oziroma fantovskih dni v Mariboru Industrijsko-obrtno razstavo,

kjer se nahajajo tudi cerkveni predmeti. - Na veseličnem prostoru svirata dnevno 2 godbi. Strelišče, šofori itd. - Vstopnina na veselični prostor od 18" naprej le 3 Din.

'Vesna' Pohlin & drugovi

Kamnik, Slovenija

tvornica vlesnil, rič, kljukic z čevlji, raznih sponk in ovinašnih gumbov

se priporoča za cenjena naročila. Zahtevajte cenik in vzorce. Trgovci popust. — Pisma na Ljubljana I, poštni predal 116 Paviljon J 388

Prostovoljna sodna javna dražba

v zapuščino pok. Rafaela Giontinija spadajočih predmetov: pohištva, najrazličnejših stariških predmetov velike vrednosti, knjig (n. pr. I. izdaja Valvazorja) itd., se bo vršila v torek, dne 26. avgusta od pol 9. zjutraj naprej na Valvazorjev trgu šte. 7, I. nadstropje.

MATE HAFNER, notar kot sodni komisar.

Siegel & drug

d. z. o. z.

tkalnica platnenega i bombažnega blaga

Ljubljana Dunajska cesta št. 31

Svitavy (Č. S. R.)

Wien

Telefon 719.

Paviljon H 298

Papir v rolah

z našneno firmo in reklamo

se dobiva pri

Pantić in drug

Beograd

Bronaste zvonove

vliva najceneje in z dobavnim rokom od dveh do petih mes.

Stalna razstava v Št. Vidu

Zvonarna in livarna Šent Vid nad Ljubljano

USTANOVLJENA leta 1846.

TELEFON šte. 563.

Gradbeno podjetje

G. Tönnies družba z o. z. Ljubljana

PISARNA: Dunajska cesta šte. 25.

Podjetje projektira in izvršuje v vseh gradbeno stroko spadajoča dela. — ENODRUŽINSKE HIŠE v opeki in »Heraklitu« (najcenejši stavni način). — PROJEKTI za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz lastne opekarnice se nudi po konkurenč. cenah lepo, močno žgano OPEKO. — Z lastnega gramozoloma vse vrste PESKA. — ZALOGA vsega gradbenega materiala na MARTINOVCI CESTI.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z o. z.

v novopreurejenih prostorih V LJUBLJANI

MESTNI TRG 6

MESTNI TRG 6

obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Sprejema v INKASO FAKTURE in CESIJE TERJATEV.

Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo proti poročtvu in proti zastavitvi.

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo KOLINSKO cikorijo. Izvrsten pridelek za kavo.

J. NEŠKUDLA

tvornica cerkvenih paramentov, zastav in orodja

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

vabi preč. duhovščino, cenj. društva in dr., da si ogledajo bogato razstavo cerkvenih paramentov, od priproste do najfinije in najpopolnejše izdelave, cerkvenih in društvenih zastav, ter vsega cerkvenega orodja kakor kelihov, ciborijev itd.

v češkoslovaškem paviljonu

na letošnjem VELESEJMU V LJUBLJANI 4656

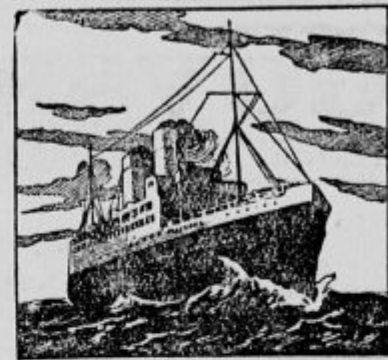
Automobili

poceni naprodaj:

9—23 HP Puch, karbid. razsvet. Din 30.000
11—30 HP Puch, električna razsvetljava,
16—18 HP Austro Fiat, elektr. razsvet.,
24 HP Austro Fiat, elektr. razsvet.,
35 HP Mercedes, elektr. razsvetljava,
24 HP več Fordov, električna razsvetljava, komad Din 10.000 do Din 30.000

»JUGOAUTO« — Ljubljana
TELEFON ŠT. 236.

Royal Mail Line

Kr. angleška poštno-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg I. šte. 17.

Redni potniški promet

Hamburg—Cherbourg—Southampton v

Novi Jork in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v

Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 3 in 4 posteljami

Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagijerjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-

dvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzjavni naslov za vsa gornja podzastopstva »ROYMAILPAC«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.

Naslov za brzjavke: Prometna banka.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Prva žebliarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slov.). Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnari 2.

Žebli za železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, žebli za čevlje, spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave, železne brane, zobje za brane kljuko za podobe, zid itd., vijaki z maticami, zakovice za tenderje, kotle in mostove, vijačni čepi, verige.